

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. *726/2021

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 23^η Δεκεμβρίου 2020, ημέρα Τετάρτη και ώρα 12:30, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Ιωάννης Λιανός

Μέλη: Καλλιόπη Μπενετάτου (Αντιπρόεδρος)

Παναγιώτης Φώτης (Εισηγητής)

Ιωάννης Στεφάτος

Μαρία Ιωάννα Ράντου

Μαρία Ιωαννίδου

Σωτήριος Καρκαλάκος και

Ιωάννης Πετρόγλου

Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της Αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης Α.1 – Α.1.1 που προβλέπεται στις Αποφάσεις 650/2017 και 697/2019 της Επιτροπής Ανταγωνισμού και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά νοπού αγελαδινού γάλακτος, προκειμένου η Επιτροπή, δυνάμει του όρου Α.1.2 της 650/2017 Απόφασης και του διατακτικού της 697/2019 Απόφασης, να αποφανθεί υπέρ της άρσης ή της παράτασης της ως άνω δέσμευσης.

Πριν την έναρξη της συνεδρίασης, ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την Ηλιάνα Κούτρα με αναπληρώτρια αυτής την Ευγενία Ντόρντα.

Στη συζήτηση της υπόθεσης τα νομίμως κλητευθέντα μέρη παραστάθηκαν ως εξής: α) η εταιρία ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΕ με τους [...] και [...] μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων Νικολάου Κοσμίδη, Αναστασίας Σταυροπούλου και Νικόλαου Κακολιά και β) η εταιρία ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ – Οικ. ΧΑΤΖΑΚΟΥ με τους [...], [...], μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων Γεωργίου Γουλιέλμου, Σπυρίδωνα Γουλιέλμου, Νικολάου Κοσμίδη και Αναστασίας Σταυροπούλου.

Στην αρχή της συζήτησης το λόγο έλαβε ο Εισηγητής της υπόθεσης, Παναγιώτης Φώτης, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά το περιεχόμενο της υπ' αριθ. πρωτ. 7922/10.9.2020 γραπτής Εισήγησης επί

---

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε τρεις επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: 1) Έκδοση για το ΦΕΚ, 2) Έκδοση για την «ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Ε.» και 3) Έκδοση για την «ΜΕΒΓΑΛ Α.Ε.». Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α'/20.4.2011), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54 Β'/16.1.2013).

της κρινόμενης υπόθεσης και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην Εισηγήση, παράταση της ισχύος της δέσμευσης Α.1 – Α.1.1 (εφεξής Αναληφθείσα Δέσμευση) που προβλέπεται στην Απόφαση 650/2017 για ένα ακόμα έτος, ήτοι από την 21.10.2020 έως την 20.10.2021.

Κατά την ως άνω συνεδρίαση οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και οι νόμιμοι εκπρόσωποι των εμπλεκόμενων μερών, έδωσαν διευκρινίσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις, που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής.

Η Επιτροπή συνήλθε σε διάσκεψη την 11^η Μαρτίου 2021, ημέρα Πέμπτη και ώρα 17:00, η οποία συνεχίστηκε την 17^η Μαρτίου 2021, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:00, με τη συμμετοχή του Εισηγητή της υπόθεσης, Παναγιώτη Φώτη, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη την υπ' αριθ. πρωτ. 7922/10.9.2020 Έκθεση του αρμοδίου Εισηγητή, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, το ισχύον νομικό πλαίσιο, και τις απόψεις που διατυπώθηκαν εγγράφως με τα υπομνήματα που κατέθεσαν και προφορικά κατά τη συζήτηση της υπόθεσης τα ενδιαφερόμενα Μέρη,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I ΙΣΤΟΡΙΚΟ

I.1 ΓΕΝΙΚΑ

1. Την 15.2.2017 η εταιρεία «ΔΕΛΤΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» και με διακριτικό τίτλο «ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Ε.» (εφεξής «ΔΕΛΤΑ») και η [...] (εφεξής η «Οικογένεια Χατζάκου») γνωστοποίησαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής «ΕΑ»), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 παρ. 1-3 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, την απόκτηση κοινού ελέγχου επί της εταιρείας «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ - ΜΕΒΓΑΛ - ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (εφεξής και «ΜΕΒΓΑΛ»)¹.

2. Κατά την εξέταση της προαναφερθείσας γνωστοποίησης, διαπιστώθηκε από την ΕΑ ότι σε ορισμένες από τις επιμέρους αγορές στις οποίες αυτή αφορούσε προκαλούνταν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό της με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, η ΕΑ με την 650/2017 Απόφασή της² έκρινε ότι προκειμένου να διασφαλιστεί το συμβατό της συγκέντρωσης με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού και να εγκριθεί η γνωστοποιηθείσα πράξη προσήκε η ανάληψη δεσμεύσεων από τα γνωστοποιούντα μέρη, μεταξύ άλλων ως προς την αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, με στόχο αφενός την ενίσχυση της διαπραγματευτικής θέσης των γαλακτοπαραγωγών έναντι της νέας οντότητας και αφετέρου τη διασφάλιση της πρόσβασης των ανταγωνιστών της νέας οντότητας στις αγορές επόμενου σταδίου σε επαρκείς ποσότητες πρώτης ύλης με ανταγωνιστικούς όρους³.

¹ Αριθ. πρωτ. 938/15.2.2017 γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση.

² Βλ. σχετ. Ενότητα «ΟΙ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 650/2017 ΚΑΙ 697/2019 ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΑ» της παρούσας.

³ Όσον αφορά την αγορά σοκολατούχου γάλακτος η ΕΑ έκρινε ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση αναμένεται να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό, λόγω της ισχυρής θέσης της νέας οντότητας στη συγκεκριμένη αγορά και για το λόγο αυτό έκρινε αναγκαία την επιβολή κατάλληλων διορθωτικών μέτρων.

1.2 ΟΙ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 650/2017 ΚΑΙ 697/2019 ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΑ

3. Η ΕΑ στην 650/2017 Απόφασή της έκρινε ότι οι αγορές προμήθειας νωπού γάλακτος διακρίνονται ανάλογα με το είδος τους (π.χ. πρόβειο, αγελαδινό, γίδινο), δεδομένων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε κατηγορίας γάλακτος, όπως για παράδειγμα της εποχικότητάς τους και της κατά προορισμό τελικής χρήσης τους (π.χ. εμφιάλωση, τυροκόμιση, παραγωγή γιαούρτης). Τα ιδιαίτερα αυτά χαρακτηριστικά κάθε είδους γάλακτος καθιστούν έκαστη κατηγορία μη εναλλάξιμη, τουλάχιστον για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων, η δε ανάλυση των αποτελεσμάτων της συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό επικεντρώθηκε στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος⁴. Ως προς τη γεωγραφική οριοθέτηση η ΕΑ προέκρινε μια σχετική γεωγραφική αγορά που εκτείνεται σε περισσότερες περιφέρειες της χώρας ή ακόμη και στην ηπειρωτική Ελλάδα στο σύνολό της, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως α) την τεχνική δυνατότητα μεταφοράς του νωπού γάλακτος στα εργοστάσια μεταποίησης με κάλυψη μεγάλης χιλιομετρικής απόστασης, β) τη δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ τουλάχιστον όμορων νομών, γ) τη σημαντικότητα για τον Έλληνα καταναλωτή της προέλευσης του γάλακτος και δ) το γεγονός ότι η τιμή νωπού γάλακτος διαμορφώνεται με ομοιογενή εν γένει κριτήρια σε όλη την ηπειρωτική Ελλάδα, με την επιφύλαξη του παράγοντος κόστους μεταφοράς και της δραστηριοποίησης γαλακτοβιομηχανιών συνεταιριστικού χαρακτήρα σε ορισμένες περιφέρειες/νομούς της χώρας⁵.

4. Με βάση την ως άνω οριοθέτηση της αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος, το αθροιστικό μερίδιο της νέας οντότητας ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ στην ελληνική επικράτεια υπολογίστηκε σε [...] % το 2016 (υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση της ΕΑ), και σε [...] % το 2018, (υπ' αριθ. 697/2019 Απόφαση της ΕΑ), ενώ στην περιοχή της Μακεδονίας και Κεντρικής Μακεδονίας, το μερίδιο αυτό ανερχόταν σε [...] % το 2016 και [...] % το 2018 και σε [...] % το 2016 και σε [...] % το 2018 αντίστοιχα. Σε επίπεδο των επιμέρους νομών, τα υψηλότερα αθροιστικά μερίδια εντοπίστηκαν στους νομούς Φλώρινας ([...] % το 2016 και [...] % το 2018), Πέλλας ([...] % το 2016 και [...] % το 2018), Κοζάνης ([...] % το 2016 και [...] % το 2018), Ξάνθης ([...] % το 2016 και [...] % το 2018), Ημαθίας ([...] % το 2016 και [...] % το 2018) και Θεσσαλονίκης ([...] % το 2016 και [...] % το 2018). Όσον αφορά τους δώδεκα (12) νομούς⁶, στους οποίους αφορά η Αναληφθείσα Δέσμευση, το 2018 οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ είχαν κοινή παρουσία σε πέντε (5) εξ αυτών (ήτοι στους νομούς Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Ξάνθης, Πέλλας και Φλώρινας), ενώ το 2016 είχαν κοινή παρουσία σε έξι (6) νομούς⁷. Επιπλέον, στους δώδεκα νομούς⁸, στους οποίους αφορά η Αναληφθείσα Δέσμευση, εισκομίσθηκε από τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ, κατά το 2018, όπως και το 2016, το 63% του συνολικού όγκου αγελαδινού γάλακτος (στην ελληνική επικράτεια).

5. Από την ανάλυση προέκυψε ότι η ΔΕΛΤΑ- ΜΕΒΓΑΛ είναι ο σημαντικότερος πελάτης των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος, τόσο στην ελληνική επικράτεια, όσο και στις σημαντικότερες γαλακτοπαραγωγούς περιοχές της χώρας. Ως εκ τούτου, η ΕΑ συνεκτιμώντας και τις λοιπές περιστάσεις που αναλυτικώς εκτέθηκαν στην απόφασή της 650/2017 έκρινε ότι οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ – ΜΕΒΓΑΛ θα είχαν μεγάλη αγοραστική ισχύ στην αγορά προμήθειας νωπού

⁴ Βλ. σχετ. παρ. 68 της Απόφασης της ΕΑ.

⁵ Βλ. σχετ. παρ. 73 της Απόφασης της ΕΑ.

⁶ Βλ. τους νομούς του Διαμερίσματος της Μακεδονίας, Σερρών, Κιλκίς, Θεσσαλονίκης, Ημαθίας, Κοζάνης, Πέλλας, Φλώρινας, Καβάλας, τον Νομό Ξάνθης, καθώς και τους όμορους νομούς Γρεβενών, Πιερίας και Χαλκιδικής.

⁷ Το 2016 οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ είχαν κοινή παρουσία και στο νομό Σερρών.

⁸ Βλ. τους νομούς του Διαμερίσματος της Μακεδονίας, Σερρών, Κιλκίς, Θεσσαλονίκης, Ημαθίας, Κοζάνης, Πέλλας, Φλώρινας, Καβάλας, τον Νομό Ξάνθης, καθώς και τους όμορους νομούς Γρεβενών, Πιερίας και Χαλκιδικής.

αγελαδινού γάλακτος έναντι των παραγωγών που σε μεγάλο βαθμό ήταν κατακερματισμένοι και εξαιρετικά μικρές επιχειρήσεις και εκτίμησε ότι οι παραγωγοί επρόκειτο να είναι σε μειονεκτική διαπραγματευτική θέση έναντι της νέας οντότητας. Ενόψει όλων των ανωτέρω, η ΕΑ έκρινε με την απόφασή της 650/2017 ότι η ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ θα αποκτούσε, σε συνέχεια της γνωστοποιηθείσας πράξης, δεσπόζουσα θέση στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος και ότι θα είχε τη δυνατότητα αφενός να μειώσει μονομερώς την τιμή παραγωγού ή/και αφετέρου να οδηγήσει στον αποκλεισμό των ανταγωνιστών της στις αγορές επόμενου σταδίου από την πρόσβαση στο ελληνικό νωπό γάλα ως πρώτη ύλη.

6. Ακολούθως, τα μέρη προσέφεραν δεσμεύσεις⁹ συμπεριφορικού χαρακτήρα (εφεξής «η/οι Δέσμευση/-εις» ή «η/οι Αναληφθείσα/-ες Δεσμεύση/-εις») όσον αφορά την αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος, μεταξύ άλλων, **με άξονα την ελάχιστη εγγυημένη τιμή αγοράς προς τους παραγωγούς γάλακτος – κτηνοτρόφους** με βάση συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο και με στόχο να εξαλειφθούν οι σχετικές ανησυχίες της Επιτροπής και να εγκριθεί η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση.

7. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον όρο Α.1 των Δεσμεύσεων, τα μέρη ανέλαβαν να αγοράζουν νωπό αγελαδινό γάλα από κάθε παραγωγό γάλακτος – κτηνοτρόφο, με τον οποίο είχαν συνεργασία κατά την έναρξη ισχύος των Δεσμεύσεων σε συγκεκριμένους «Νομούς», με ελάχιστη εγγυημένη τιμή, η οποία προκύπτει από την υφιστάμενη, κατά τη λήψη της απόφασης της ΕΑ, σχέση [...]. Κατά τον όρο Α.1.1, οι εταιρείες διατηρούν τη δυνατότητα να προσφέρουν υψηλότερες τιμές, και η Δέσμευση αφορά τους Νομούς Σερρών, Κιλίκης, Θεσσαλονίκης, Ημαθίας, Κοζάνης, Πέλλας, Φλώρινας, Καβάλας και Ξάνθης, όπου οι δύο ως άνω εταιρείες πραγματοποίησαν ατομικά ή από κοινού, με βάση στοιχεία του 2016, τουλάχιστον το 22% των συνολικών αγορών-εισκομίσεων νωπού αγελαδινού γάλακτος, καθώς και τους όμορους Νομούς Γρεβενών, Πιερίας και Χαλκιδικής. Περαιτέρω και σύμφωνα με τον ίδιο όρο (Α.1.1), προβλέπεται ότι: *«...Η σχέση αυτή θα πρέπει να διατηρηθεί κατ' αρχάς για χρονικό διάστημα δύο ετών από την κοινοποίηση του διατακτικού της απόφασης της ΕΑ στα μέρη»*. Σύμφωνα δε με τον όρο Α.1.2. **«Με τη λήξη της διαιτίας, κατά την οποία ισχύει η ως άνω δέσμευση, η ΕΑ θα προβεί σε αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης αυτής και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά, και θα αποφανθεί υπέρ της άρσης της, ή της παράτασης της ως άνω δέσμευσης¹⁰ για χρονικό διάστημα όχι πέραν της διαιτίας (τετραετίας συνολικά). Η σχετική απόφαση της Ε.Α. θα είναι υποχρεωτική για τα μέρη»**.

8. Δεδομένου ότι το διατακτικό της Απόφασης της ΕΑ 650/2017 κοινοποιήθηκε στα μέρη στις 20.10.2017 και η ορισθείσα διάρκεια ισχύος της ήταν δύο έτη από την κοινοποίησή του διατακτικού της Απόφασης, η λήξη της διάρκειας ισχύος της ως άνω Δέσμευσης ήταν την 20.10.2019.

9. Ακολούθως, σύμφωνα με την Απόφαση 697/2019 της ΕΑ, με την οποία εξετάστηκε η αποτελεσματικότητα της δέσμευσης Α.1 – Α.1.1 που προβλέπεται στην Απόφαση 650/2017 της ΕΑ και οι συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος, προέκυψε ότι οι ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ εξακολουθούσαν να είναι ο σημαντικότερος πελάτης των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος, τόσο στην ελληνική επικράτεια, όσο και στις σημαντικότερες γαλακτοπαραγωγικές περιοχές της χώρας, με διαφορά που ανέρχεται σε [...] % το 2018 σε

⁹ Βλ. σχετικά παρ. 10-12 της υπ' αριθμ. 697/2019 Απόφασης ΕΑ.

¹⁰ Με περίοδο αναφοράς το τελευταίο 12μηνο που θα προηγηθεί της λήξης της απόφασης.

πανελλήνιο επίπεδο – έναντι [...] % το 2016 και έως και [...] % τοπικά (στο νομό Πέλλας) έναντι των ανταγωνιστών της, που έπονται αυτής σε απορρόφηση νωπού αγελαδινού γάλακτος. Επιπλέον, οι παραγωγοί νωπού αγελαδινού γάλακτος ήταν ακόμη σε μεγάλο βαθμό κατακερματισμένοι, παρά την περαιτέρω μείωση του αριθμού τους¹¹ και εξακολουθούσαν να είναι σε μειονεκτική διαπραγματευτική θέση έναντι των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ. Οι μετακινήσεις των παραγωγών δεν πραγματοποιούνταν σε τέτοιο βαθμό, ώστε να θεωρηθούν επαρκές αντίβαρο στην αγοραστική δύναμη των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ, ενώ η υποχρέωση επιστροφής προκαταβολών και λοιπών οφειλών από τους παραγωγούς στις ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ, σε περίπτωση καταγγελίας της μεταξύ τους σύμβασης (για τις έγγραφες συμβάσεις), θεωρήθηκε ότι συνιστά αντικίνητρο για τη διακοπή της συνεργασίας τους. Περαιτέρω, κρίθηκε ότι οι ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ είχαν τόσο τη δυνατότητα, όσο και το κίνητρο να προβούν σε μονομερείς μειώσεις τιμών των παραγωγών, η δε ΔΕΛΤΑ αγόραζε νωπό αγελαδινό γάλα καθ' όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο (2014-2018) σε τιμές [...] τόσο έναντι των τιμών των σημαντικότερων ανταγωνιστών της, όσο και έναντι της μέσης τιμής αγοράς.

10. Επομένως, λαμβανομένου υπόψη:

α) του υψηλού αθροιστικού μεριδίου απορρόφησης νωπού αγελαδινού γάλακτος που διαθέτουν οι ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ πανελλαδικά, αλλά και στην Μακεδονία και την Κεντρική Μακεδονία, τις περιοχές της ελληνικής επικράτειας με το μεγαλύτερο όγκο παραγωγής,

β) της απόστασης του μεριδίου τους από τα αντίστοιχα μερίδια των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους,

γ) της διαχρονικής σταθερότητας των μεριδίων αυτών, και

δ) του γεγονότος ότι αφενός οι παραγωγοί εξακολουθούν να είναι κατακερματισμένοι, με αποτέλεσμα να μη διαθέτουν διαπραγματευτική ισχύ και αφετέρου οι τιμές παραγωγού να καθορίζονται μονομερώς από τον ισχυρότερο αγοραστή νωπού αγελαδινού γάλακτος, ήτοι τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ,

κρίθηκε από την ΕΑ ότι οι συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά δεν είχαν μεταβληθεί ουσιωδώς.

11. Αναφορικά με την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης και δεδομένης της μη εφαρμογής της από τη ΜΕΒΓΑΛ έως το χρόνο έκδοσης της απόφασης 697/2019¹², κρίθηκε από την ΕΑ ότι κατά το τμήμα της που εφαρμόστηκε αυτή υπήρξε αποτελεσματική.

12. Ως εκ τούτου, η ΕΑ με την Απόφασή της 697/2019 απεφάνθη υπέρ της παράτασης της ισχύος της Δέσμευσης για ένα ακόμα έτος, ήτοι από την 21.10.2019 έως την 20.10.2020. Σύμφωνα με την ίδια Απόφαση, με τη λήξη του έτους, κατά την οποία ισχύει η ως ανω δέσμευση, ήτοι την 20.10.2020, η ΕΑ θα πρέπει να προβεί σε αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης αυτής και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά, και να αποφανθεί υπέρ της άρσης της, ή της παράτασης της ως άνω δέσμευσης για χρονικό διάστημα όχι πέραν του έτους.

---

¹¹ Βλ. π.χ. Απόφαση της Ε. Επ. Μ.1221, σκ. 89-92 (όπου το γεγονός ότι υφίστατο λιγότερη συγκέντρωση στην πλευρά των παραγωγών σε σχέση με την πλευρά των αγοραστών - ζήτηση - αξιολογήθηκε ως παράγοντας που ενίσχυε την πιθανότητα δημιουργίας δεσπόζουσας θέσης της νέας οντότητας - η οποία σημειωτέον δραστηριοποιούνταν ως αγοραστής στο κλάδο λιανικού εμπορίου - που θα προέκυπτε από την συγκέντρωση).

¹² [...].

Ι.3 Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

13. Προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα της ως άνω Δέσμευσης, και να αξιολογηθούν οι συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά, σύμφωνα με τον όρο Α.1.2 της 650/2017 Απόφασης της ΕΑ, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΓΔΑ») απέστειλε επιστολές παροχής στοιχείων, τόσο στις εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, όσο και σε λοιπές ανταγωνίστριες επιχειρήσεις και φορείς της αγοράς¹³.

14. Σημειώνεται ότι κατά την αξιολόγηση ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων, η ΓΔΑ λαμβάνει υπόψη, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 697/2019 Απόφαση της ΕΑ¹⁴, ολοκληρωμένα έτη (ή εναλλακτικά συγκρίσιμες μεταξύ τους χρονικές περιόδους), προκειμένου να αποφεύγονται χαρακτηριστικά εποχικότητας ή λοιπά, περιορισμένης διάρκειας, στοιχεία, τα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος.

II ΔΟΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΝΩΠΟΥ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

II.1 ΔΟΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΝΩΠΟΥ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

15. Το νωπό γάλα παράγεται σε κτηνοτροφικές μονάδες και συλλέγεται από μονάδες μεταποίησης ή/και εμπορίας, μονάδες τυποποίησης - συσκευασίας γαλακτοκομικών προϊόντων, καθώς και από παραγωγούς - κτηνοτρόφους που μεταποιούν το γάλα της κτηνοτροφικής τους εκμετάλλευσης. Οι πηγές προμήθειας νωπού γάλακτος είναι: απευθείας από παραγωγούς, από ενώσεις ή/και συλλόγους παραγωγών, από συνεταιρισμούς, από ιδιόκτητες φάρμες, από εισαγωγές και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να πραγματοποιηθούν και αγοραπωλησίες μεταξύ των γαλακτοβιομηχανιών. Ειδικότερα, όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 1) και σύμφωνα με την επεξεργασία των στοιχείων που προσκόμισαν οι ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, καθώς και οι σημαντικότερες γαλακτοβιομηχανίες¹⁵, οι αγορές σε νωπό αγελαδινό γάλα, οι οποίες δεν παρουσιάζουν μεγάλες διακυμάνσεις κατά τα τελευταία έτη, έχουν ως εξής:

Πίνακας 1: Αγορές σε νωπό αγελαδινό γάλα των μεγάλων γαλακτοβιομηχανιών, 2017 - 2019

	2017		2018		2019	
	ΤΟΝΟΙ	%	ΤΟΝΟΙ	%	ΤΟΝΟΙ	%
Συνολική ποσότητα συλλ. Γάλακτος:	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Ιδιόκτητες Φάρμες	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Ενώσεις / Σύλλογοι	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Απευθείας από παραγωγούς	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Εισαγωγές	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Άλλο, π.χ. άλλη εταιρεία του κλάδου	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΔΕΛΤΑ, ΜΕΒΓΑΛ και ανταγωνιστών

16. Στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος δραστηριοποιούνται τόσο η ΔΕΛΤΑ όσο και η ΜΕΒΓΑΛ, ως αγοραστές. Την περίοδο 2017 - 2019, ο κύριος όγκος των αγορών νωπού αγελαδινού γάλακτος πραγματοποιήθηκε, [...], όπως παρουσιάζεται στους πίνακες κατωτέρω

¹³ Κατωτέρω παρατίθενται αναλυτικά οι αριθ. πρωτ. των απαντητικών επιστολών: [...]

¹⁴ Βλ. σχετ. παρ. 14-17 της Απόφασης της ΕΑ.

¹⁵ Βλ. τις επιστολές της [...].

(Πίνακας 2 και Πίνακας 3). [...], όσον αφορά τη ΜΕΒΓΑΛ παρατηρείται ότι, η κατανομή των αγορών της διαφοροποιείται κατά τα έτη 2018 και 2019 έναντι του 2017. Ειδικότερα, το 2019, το [...] % του όγκου των αγορών της εταιρείας έγινε απευθείας από παραγωγούς και το υπόλοιπο [...] % μέσω άλλων εταιριών του κλάδου, όταν το 2017 η ίδια αναλογία ήταν [...] % προς [...] %.

Πίνακας 2: Κατανομή αγορών σε νοπό αγελαδινό γάλα (σε τόνους) των εταιρειών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, 2017 - 2019

	2017		2018		2019	
	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ
Συνολική ποσότητα συλλ. γάλακτος:	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Ιδιόκτητες Φάρμες	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Ενώσεις / Σύλλογοι	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Απευθείας από παραγωγούς	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Εισαγωγές	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Άλλο, π.χ. άλλη εταιρεία του κλάδου	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ

Πίνακας 3: Κατανομή αγορών σε νοπό αγελαδινό γάλα (σε ποσοστά) των εταιρειών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, 2017 - 2019

	2017		2018		2019	
	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ
- Ιδιόκτητες Φάρμες	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Ενώσεις / Σύλλογοι	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Απευθείας από παραγωγούς	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Εισαγωγές	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Άλλο, π.χ. άλλη εταιρεία του κλάδου	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ

17. Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο. – ΔΗΜΗΤΡΑ (Πίνακας 4), την περίοδο 2017-2019, ο συνολικός αριθμός παραγωγών αγελαδινού γάλακτος στην Ελλάδα κατέγραψε πτωτική πορεία, ενώ η συνολική παραγωγή αγελαδινού γάλακτος στην ελληνική επικράτεια παρουσίασε μικρή αύξηση. Σημειώνεται ότι κατά την προηγούμενη τριετία 2014-2016, τόσο ο συνολικός αριθμός παραγωγών αγελαδινού γάλακτος στην Ελλάδα όσο και η συνολική παραγωγή αγελαδινού γάλακτος στην ελληνική επικράτεια κατέγραψαν πτωτική πορεία¹⁶.

Πίνακας 4: Εξέλιξη αριθμού παραγωγών και παραγωγής αγελαδινού γάλακτος, 2017 – 2019

ΕΤΟΣ	2017	2018	2019
ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ	2.932	2.780	2.613
ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)	603.071.891	622.909.117	632.968.425

Πηγή: Ε.Λ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ

¹⁶ Βλ. την υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση της ΕΑ παρ. 76, Πίνακας 9 και την υπ' αριθ. 697/2019 Απόφαση της ΕΑ, παρ. 20, Πίνακας 4.

18. Όπως φαίνεται κατωτέρω (Πίνακας 5), οι ποσότητες που αφορούν αγορές βιολογικού αγελαδινού γάλακτος αποτελούν ένα μικρό ποσοστό (κάτω του 3% για τη διετία 2018 - 2019) της συνολικής παραγωγής αγελαδινού γάλακτος¹⁷. [...]είναι και οι αγορές βιολογικού αγελαδινού γάλακτος της ΔΕΛΤΑ, οι οποίες το 2019 καταλαμβάνουν το [...] % επί των συνολικών αγορών της (το 2018 είχε [...] αγορές) και το 2020 (έως Σεπτέμβριο 2020) καταλαμβάνουν το [...] % επί των συνολικών αγορών της¹⁸. Από τα διαθέσιμα στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ¹⁹ και τον εμπλεκόμενων μερών στην παρούσα υπόθεση²⁰ προκύπτει ότι η ΜΕΒΓΑΛ [...] τα έτη 2018, 2019 και 2020.

Πίνακας 5: Εξέλιξη παραγωγής βιολογικού αγελαδινού γάλακτος, 2018 – 2019

	2018		2019		2020	
	ΤΟΝΟΙ	%	ΤΟΝΟΙ	%	ΤΟΝΟΙ	%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	13.120	2,11%	15.417	2,44%	-	-
ΔΕΛΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΕΒΓΑΛ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΒΟΛ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Ε.Λ.Γ.Ο. – ΔΗΜΗΤΡΑ και υπ' αριθμ. 530.20.10.2020 Υπόμνημα των μερών, σχετικό 7.

19. Κατά το έτος 2019, εκ των 2.613 συνολικά παραγωγών νοπού αγελαδινού γάλακτος, 128 παραγωγοί (ποσοστό περίπου 5% των παραγωγών), παρήγαγαν ποσότητες μεγαλύτερες των 1.000 τόνων (ποσοστό 40% της εγχώριας παραγωγής νοπού αγελαδινού γάλακτος), ενώ 775 παραγωγοί (ποσοστό 30% των παραγωγών), παρήγαγαν ποσότητες μεταξύ 10 και 50 τόνων (ποσοστό 3% της εγχώριας παραγωγής). Ενδεικτικό είναι ότι το 58% των παραγωγών παρέδωσε ποσότητες μικρότερες των 100 τόνων ετησίως (Πίνακας 6 και Πίνακας 7).

Πίνακας 6: Κατανομή παραγωγών αγελαδινού γάλακτος (τόνοι), 2017 - 2019

	2017		2018		2019	
	ΑΡ. ΠΑΡ.	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΡ. ΠΑΡ.	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΡ. ΠΑΡ.	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
≤ 10 tn	506	2.352	454	2.227	398	1.843
10 – 50 tn	903	22.575	857	22.356	775	19.890
50 – 100 tn	361	25.700	330	23.746	331	24.042
100 – 200 tn	399	58.318	360	52.489	348	51.662
200 – 500 tn	457	148.674	453	148.702	425	141.700
500 – 1.000 tn	197	137.405	199	134.647	208	143.732
> 1.000 tn	109	208.048	127	238.743	128	250.099
ΣΥΝΟΛΟ	2.932	603.072	2.780	622.909	2.613	632.968

Πίνακας 7: Κατανομή παραγωγών αγελαδινού γάλακτος (ποσοστά), 2017 - 2019

	2017		2018		2019	
	ΑΡ. ΠΑΡ.	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΡ. ΠΑΡ.	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΡ. ΠΑΡ.	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
≤ 10 tn	17%	0,4%	16%	0,4%	15%	0,3%
10 – 50 tn	31%	4%	31%	4%	30%	3%

¹⁷ Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ, τα οποία βασίστηκαν στις δηλώσεις των Ισοζυγίων Γάλακτος (βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 6544/14.7.2020 επιστολή του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ).

¹⁸ Βλ. το υπ' αριθμ. 530.20.10.2020 Υπόμνημα των μερών, σχετικό 7. Ειδικότερα, από τον Ιανουάριο έως τον Σεπτέμβριο του 2020 οι αγορές βιολογικού γάλακτος στο σύνολο των αγορών αγελαδινού νοπού γάλακτος της ΔΕΛΤΑ κυμαίνονται από [...] % (Ιανουάριος) έως [...] % (Σεπτέμβριος).

¹⁹ Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ, τα οποία βασίστηκαν στις δηλώσεις των Ισοζυγίων Γάλακτος (βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 6544/14.7.2020 επιστολή του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ).

²⁰ Βλ. το υπ' αριθμ. 530.20.10.2020 Υπόμνημα των μερών, σχετικό 7.

50 – 100 tn	12%	4%	12%	4%	13%	4%
100 – 200 tn	14%	10%	13%	8%	13%	8%
200 – 500 tn	16%	25%	16%	24%	16%	22%
500 – 1.000 tn	7%	23%	7%	22%	8%	23%
> 1.000 tn	4%	34%	5%	38%	5%	40%

Πηγή: Ε.Λ.ΓΟ. - ΔΗΜΗΤΡΑ

20. Η κατανομή των παραγωγών αναλόγως των ποσοτήτων αγελαδινού γάλακτος που παραδίδουν δεν έχει μεταβληθεί σημαντικά κατά τα έτη 2017 – 2019, όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα, καθώς κατά το εν λόγω διάστημα περισσότεροι από τους μισούς παραγωγούς (ποσοστό 58% - 60% των παραγωγών) στην ελληνική επικράτεια παρήγαγαν εξαιρετικά χαμηλές ποσότητες γάλακτος, καλύπτοντας κάτω του 9% των παραδόσεων στις γαλακτοβιομηχανίες. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η πλειοψηφία των παραγωγών είναι κατακερματισμένη, παραδίδοντας σχετικά χαμηλές ποσότητες γάλακτος στις γαλακτοβιομηχανίες, και ως εκ τούτου, διαθέτει χαμηλή διαπραγματευτική ισχύ έναντι αυτών.

21. Περαιτέρω, κατά το έτος 2019 οι εισαγωγές νωπού αγελαδινού γάλακτος από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τρίτες χώρες παρουσίασαν ανάκαμψη έναντι των ετών 2017 και 2018 (Πίνακας 8), χωρίς ωστόσο να προσεγγίζουν τα επίπεδα του 2016 (36.243 τόνοι).

Πίνακας 8: Εισαγωγές νωπού αγελαδινού γάλακτος (τόνοι) σύμφωνα με τις δηλώσεις προμήθειας ειδών γάλακτος από Ε.Ε. & τ.χ., 2017 - 2019

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
2017	27.489
2018	30.139
2019	31.666

Πηγή: Ε.Λ.ΓΟ. - ΔΗΜΗΤΡΑ

22. Για την περίοδο 2016-2019, το μεγαλύτερο ποσοστό χρήσης του αγελαδινού γάλακτος ως πρώτη ύλη αφορά στις κατηγορίες του παστεριωμένου γάλακτος, καθώς και του γάλακτος υψηλής θερμικής επεξεργασίας, το οποίο είναι σταθερά άνω του 60% (αθροιστικά για τις 2 κατηγορίες). Για την ίδια περίοδο, ακολουθούν τα γιαούρτια και τα λοιπά προϊόντα με ποσοστά της τάξης του 10%-18% και 9%-11% αντίστοιχα (Πίνακας 9). Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω ποσοστά δεν παρουσιάζουν ουσιαστική διαφοροποίηση από τα αντίστοιχα της περιόδου 2014-2016²¹.

Πίνακας 9: Κατανομή της χρήσης νωπού αγελαδινού γάλακτος, 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
ΓΑΛΑ ΠΑΣΤΕΡΙΩΜΕΝΟ	45,7%	43,1%	45,3%	42,9%
ΓΑΛΑ ΥΨΗΛΗΣ ΘΕΡΜΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ	21,6%	21,5%	17,1%	17,6%
ΓΑΛΑ ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΕΝΟ	1,6%	2,6%	2,7%	0,7%
ΓΙΑΟΥΡΤΙΑ & ΟΞΥΝΙΣΘΕΝΤΑ	11,8%	10,2%	16,1%	18,3%
ΤΥΡΙΑ	9,7%	9,2%	8,1%	9,6%
Λοιπά Προϊόντα (επιδόρπια, ροφήματα, κρέμα-βούτυρο)	9,4%	9,8%	10,6%	10,5%
Αδιευκρίνιστη χρήση	0,3%	0,3%	0,2%	0,4%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ε.Λ.ΓΟ. – ΔΗΜΗΤΡΑ

²¹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 650/2017 Απόφαση της ΕΑ, παρ. 78, Πίνακας 11 και την υπ' αριθ. 697/2019 Απόφαση της ΕΑ, παρ. 25, Πίνακας 7.

II.2 ΤΙΜΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΝΩΠΟΥ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

23. Η τιμή αγοράς του γάλακτος από τις γαλακτοβιομηχανίες διαμορφώνεται βάσει κυρίως των εξής κριτηρίων: ποιότητα (χημική σύνθεση γάλακτος, μικροβιακή κατάσταση, αντιβιοτικά)²², ποσότητα, μέγεθος κτηνοτροφικής μονάδας, προοπτικές ανάπτυξης της μονάδας και εποχικότητα, αλλά και την τιμή εισαγωγής γάλακτος από την Ε.Ε. Η τιμή αγοράς αυξομειώνεται στην περίπτωση που μεταβληθούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του εισκομιζόμενου γάλακτος.

24. Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛ.ΓΟ. – ΔΗΜΗΤΡΑ (Πίνακας 10) η πορεία της μέσης τιμής παραγωγού αγελαδινού γάλακτος κατά την τελευταία πενταετία είναι πτωτική. Από το 2015 έως και το 2019 καταγράφεται μείωση της μέσης τιμής κατά [...]%. Ειδικότερα, τα έτη 2017 και 2018 παρατηρείται μικρή θετική ποσοστιαία μηνιαία μεταβολή σε ετήσια βάση, σε αντίθεση με την περίοδο 2014-2016, κατά την οποία παρατηρήθηκε αρνητική ποσοστιαία μηνιαία μεταβολή σε ετήσια βάση. Η μέση τιμή το 2019 σε σχέση με το 2018 εμφανίζεται πτωτική (κατά [...]%). Τέλος, η μέση τιμή συγκρινόμενη κατά το χρονικό διάστημα προ της συγκέντρωσης (ήτοι 2016) δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη μεταβολή.

Πίνακας 10: Μέση τιμή παραγωγού αγελαδινού γάλακτος ανά μήνα σε ετήσια βάση, στην ελληνική επικράτεια (€/κιλό), 2014 - 2019

ΜΗΝΑΣ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ΙΑΝ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΦΕΒ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΑΡ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΑΠΡ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΑΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΟΥΝ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΟΥΛ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΑΥΓ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΕΠ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΟΚΤ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΝΟΕ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΕΚ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Μ.Ο. ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: ΕΛ.Γ.Ο. – ΔΗΜΗΤΡΑ

25. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η εξέλιξη της μέσης μηνιαίας τιμής αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος των βασικών γαλακτοβιομηχανιών κατά την τελευταία περίοδο (Πίνακας 11).

Πίνακας 11: Εξέλιξη Μέσης (σταθμισμένης) Μηνιαίας Τιμής Αγοράς Νωπού Γάλακτος (αγελαδινού) ανά Βιομηχανία, 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Μ.Ο. μέσης τιμής</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΕΛΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

²² Η τιμή αγοράς αυξομειώνεται στην περίπτωση που μεταβληθούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του εισκομιζόμενου γάλακτος.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>M.O. μέσης τιμής</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΕΒΓΑΛ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ ²³	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΘΕΣΓΑΛΑ-ΠΙΕΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
FRIESLANDCAMPINA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΚΡΙ-ΚΡΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΦΑΡΜΑ ΚΟΥΚΑΚΗ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΤΡΙΚΚΗ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΩΔΩΝΗ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΚΟΛΙΟΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ

26. Επισημαίνεται ότι στα στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο. – ΔΗΜΗΤΡΑ, όπως αυτά παρουσιάζονται ανωτέρω, για τη μέση τιμή νωπού αγελαδινού γάλακτος, δεν περιλαμβάνονται ετεροχρονισμένες πληρωμές γαλακτοβιομηχανιών προς παραγωγούς, οι οποίες αφορούν συναλλαγές / εκκρεμότητες / εκκαθαρίσεις προηγούμενων ετών. Ως εκ τούτου, στις ανωτέρω μέσες τιμές που αφορούν τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ δεν περιλαμβάνονται οι πληρωμές των δύο εταιριών προς τους συνεργαζόμενους με αυτές γαλακτοπαραγωγούς στο πλαίσιο της εφαρμογής της Αναληφθείσας Δέσμευσης περί ελάχιστης εγγυημένης τιμής, διότι έλαβαν χώρα μεταγενέστερα. Οι εν λόγω εταιρείες, προσκόμισαν στοιχεία, από τα οποία προκύπτει η μέση τιμή αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος μετά την καταβολή της ελάχιστης εγγυημένης τιμής στους δικαιούχους παραγωγούς. Με βάση τα στοιχεία αυτά, η μέση τιμή αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος των εταιριών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, λαμβανομένου υπόψη και των καταβολών στους παραγωγούς μέχρι και την 30.9.2019, στο πλαίσιο της αναληφθείσας Δέσμευσης, παρατίθεται κατωτέρω (Πίνακας 12).

Πίνακας 12: Εξέλιξη Μέσης (σταθμισμένης ανά νομό) Μηνιαίας Τιμής Αγοράς Νωπού Γάλακτος (αγελαδινού) ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ, 2017-2029

	2017	2018	2019
<i>M.O. μέσης τιμής</i>	[...]	[...]	[...]
ΔΕΛΤΑ	[...]	[...]	[...]
ΜΕΒΓΑΛ	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ

27. Από τα ανωτέρω στοιχεία (Πίνακας 10 έως Πίνακας 12) προκύπτει ότι οι τιμές αγοράς νωπού γάλακτος της εταιρείας ΔΕΛΤΑ είναι [...], κατά την περίοδο 2017-2019, έναντι των σημαντικότερων ανταγωνιστών της, καθώς και έναντι του μέσου όρου τιμής παραγωγού, παρά την εφαρμογή της Αναληφθείσας Δέσμευσης.

28. Σύμφωνα με τη ΔΕΛΤΑ τα ποσά που αφορούν την περίοδο 1.10.2018 – 30.9.2019 «... [...]».
Αντίστοιχα, η ΜΕΒΓΑΛ αναφέρει ότι «[...]».²⁴

29. Επισημαίνεται ότι η ΔΕΛΤΑ [...].

30. Όσον αφορά τη ΜΕΒΓΑΛ, [...]. Σύμφωνα με τον Επιβλέποντα Εντολοδόχο, τα αποδεκτά ποιοτικά χαρακτηριστικά του αγελαδινού γάλακτος με βάση τα οποία αποκλίσεις από αυτά

²³ Για λόγους συγκρισιμότητας δεν περιλαμβάνονται στοιχεία των εταιριών ΡΟΔΟΠΗ και ΤΥΡΑΣ για την περίοδο 2016-2019.

²⁴ Βλ. τις απαντητικές επιστολές των ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ. [...].

συνιστούν σημαντική υποβάθμιση του γάλακτος και υπόκεινται στις οδηγίες εφαρμογής της παρ. Α.1.4 της Δέσμευσης είναι τα εξής: Λίπος: > [...] (Οκτώβριος - Μάρτιος), Λίπος: > [...] (Απρίλιος - Σεπτέμβριος), Πρωτεΐνη: > [...]²⁵. Με βάση τα κριτήρια αυτά [...]²⁶. [...].

31. Σημειώνεται ότι οι παραγωγοί που κατά την ανάληψη των Δεσμεύσεων συνεργάζονταν με τη ΔΕΛΤΑ και με τη ΜΕΒΓΑΛ και ως εκ τούτου δικαιούνται την ελάχιστη εγγυημένη τιμή ανέρχονταν σε [...] και [...] αντίστοιχα. Για την περίοδο 1.10.2017 – 30.9.2018 η ΔΕΛΤΑ απέδωσε την ελάχιστη εγγυημένη τιμή σε [...] παραγωγούς και σε [...] παραγωγούς απέδωσε περισσότερα από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή. Επομένως, το [...] των παραγωγών που υπόκεινταν στη Δέσμευση, έλαβαν από τη ΔΕΛΤΑ τιμή ίση ή μεγαλύτερη από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή, κατά το πρώτο έτος εφαρμογής της Δέσμευσης. Για την ίδια περίοδο η ΜΕΒΓΑΛ απέδωσε την ελάχιστη εγγυημένη τιμή σε [...] παραγωγούς, σε [...] παραγωγούς απέδωσε περισσότερα από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή, σε [...] παραγωγούς απέδωσε λιγότερα λόγω απόκλισης ποιότητας και 1 παραγωγός εξαιρέθηκε λόγω χαμηλής ποιότητας γάλακτος. Επομένως, το [...] % των παραγωγών της ΜΕΒΓΑΛ που υπόκεινταν στη Δέσμευση, έλαβαν από την εταιρεία τιμή ίση ή μεγαλύτερη από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή, κατά το πρώτο έτος εφαρμογής της Δέσμευσης.

32. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των εταιρειών, για την περίοδο 1.10.2018 – 30.9.2019 (ήτοι το δεύτερο έτος εφαρμογής των δεσμεύσεων) η ΔΕΛΤΑ απέδωσε την ελάχιστη εγγυημένη τιμή σε [...] παραγωγούς και σε [...] παραγωγούς απέδωσε λιγότερα από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή, λόγω απόκλισης ποιότητας. Αντίστοιχα, η ΜΕΒΓΑΛ απέδωσε την ελάχιστη εγγυημένη τιμή σε [...] παραγωγούς και λιγότερο από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή σε [...], εξαιτίας των ποιοτικών χαρακτηριστικών του γάλακτος. Με βάση τα στοιχεία του Επιβλέποντος Εντολοδόχου²⁷ για την εταιρεία ΔΕΛΤΑ υπήρχε αίτημα απόκλισης για την καταβολή ελάχιστης εγγυημένης τιμής σε [...] παραγωγούς εκ συνόλου [...] παραγωγών (ήτοι ποσοστό εξαίρεσης [...] και καταβολή ποσού [...], αντί του ποσού [...]). Αντίστοιχα, για την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ υπήρχε αίτημα απόκλισης για την καταβολή ελάχιστης εγγυημένης τιμής σε [...] παραγωγούς εκ συνόλου [...] παραγωγών (ήτοι ποσοστό εξαίρεσης [...] % και καταβολή ποσού [...] ευρώ, αντί του ποσού [...] ευρώ).

Π.3 ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΕΠΙΚΑΛΥΨΕΙΣ ΑΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΙΣΚΟΜΙΣΗΣ ΝΩΠΟΥ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

33. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν από τον ΕΛ.Γ.Ο. – ΔΗΜΗΤΡΑ, για το έτος 2019, η ΔΕΛΤΑ συνέλεξε **αγελαδινό γάλα** από [...] νομούς της χώρας, ενώ η ΜΕΒΓΑΛ²⁸ από [...] νομούς.

34. Για το 2019 το αθροιστικό μερίδιο των δύο γαλακτοβιομηχανιών παραμένει σε υψηλό επίπεδο και ανέρχεται σε [...] % έναντι του [...] % που ήταν το έτος 2016 (προ της συγκέντρωσης) και [...] %²⁹ το 2018 (Απόφαση 697/2020 της ΕΑ). Όπως παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 13), για το έτος 2019, η ΔΕΛΤΑ απορρόφησε περίπου το [...] % του νωπού αγελαδινού γάλακτος της ελληνικής επικράτειας (έναντι περίπου [...] %-[...] % τα έτη 2016-

²⁵ Βλ. την 9η τριμηνιαία Έκθεση του Επιβλέποντος Εντολοδόχου για την τήρηση των Δεσμεύσεων.

²⁶ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 743/31.1.2020 επιστολή του Επιβλέποντος Εντολοδόχου.

²⁷ Βλ. Παράρτημα 9^{ης} Έκθεσης, το οποίο προσκομίστηκε με την υπ' αριθ. πρωτ. 330/17.7.2020 ηλεκτρονική επιστολή του Επιβλέποντος Εντολοδόχου.

²⁸ Όσον αφορά την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ επισημαίνεται ότι: [...]. Ειδικότερα, η ΜΕΒΓΑΛ, [...]. Επιπλέον, η ΜΕΒΓΑΛ έχει συνάψει σύμβαση συνεργασίας με την εταιρεία [...]. (βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 6043/1.7.2020 επιστολή της ΜΕΒΓΑΛ).

²⁹ [...]

[...] % στην Κεντρική Μακεδονία (έναντι [...] % και [...] % αντίστοιχα για το 2016 και [...] % και [...] % αντίστοιχα για το 2018).

36. Όσον αφορά τους δώδεκα (12) νομούς³², στους οποίους αφορά η Αναληφθείσα Δέσμευση, διαπιστώνεται ότι το 2019 η ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ είχαν κοινή παρουσία σε [...], ενώ το 2016 είχαν κοινή παρουσία σε [...] ³³ και το 2018 σε [...] ³⁴. Επιπλέον, στους εν λόγω δώδεκα (12) νομούς, εισκομίσθηκε, κατά το 2019, όπως και το 2016 και 2018, περίπου το [...] % του συνολικού όγκου αγελαδινού γάλακτος.

Πίνακας 14: Διάρθρωση Απορρόφησης Αγελαδινού Γάλακτος από τις ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ στους 12 νομούς που αφορά η αναληφθείσα Δέσμευση και στην ελληνική επικράτεια για την περίοδο 2016-2019

Νομός	2016	2017	2018	2019
Σέρρες	[...]	[...]	[...]	[...]
Κιλκίς	[...]	[...]	[...]	[...]
Θεσσαλονίκη	[...]	[...]	[...]	[...]
Ημαθία	[...]	[...]	[...]	[...]
Κοζάνη	[...]	[...]	[...]	[...]
Πέλλα	[...]	[...]	[...]	[...]
Φλώρινα	[...]	[...]	[...]	[...]
Καβάλα	[...]	[...]	[...]	[...]
Ξάνθη	[...]	[...]	[...]	[...]
Γρεβενά	[...]	[...]	[...]	[...]
Πιερία	[...]	[...]	[...]	[...]
Χαλκιδική	[...]	[...]	[...]	[...]
Ελληνική επικράτεια	[...]	[...]	[...]	[...]
Συνολικά παραχθείσα ποσότητα στην ελληνική επικράτεια (κιλά)	601.745.212	603.071.891	622.909.117	632.968.425
Ποσότητες εισκόμισης από ΔΕΛΤΑ – ΜΕΒΓΑΛ (κιλά)	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων προσκομισθέντων από ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ, ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ

37. Ανά κοινό νομό, η ποσοστιαία απορρόφηση αγελαδινού γάλακτος των εταιρειών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ για το έτος 2019, κυμαίνεται αθροιστικά σε υψηλά ποσοστά, όπως και τα έτη 2016 και 2017. Ειδικότερα, στο νομό Πέλλας καταγράφεται απορρόφηση της τάξης του [...] %. Σημαντικό αθροιστικό μερίδιο παρουσιάζεται, επίσης, και στους νομούς Ξάνθης [...], Θεσσαλονίκης [...] και Κιλκίς [...]. Σημειώνεται δε ότι, το 2019, στους νομούς Σερρών, Κιλκίς, Θεσσαλονίκης, Ημαθίας, Κοζάνης, Πέλλας, Φλώρινας και Ξάνθης, πλην του νομού Καβάλας, οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ εξακολουθούν να εισκομίζουν σημαντικές ποσότητες γάλακτος, οι οποίες υπερβαίνουν κατά πολύ το 22% των συνολικών εισκομίσεων ανά νομό. Οι δε νομοί Γρεβενών, Πιερίας και Χαλκιδικής περιλήφθηκαν στη Δέσμευση ως όμοροι νομοί αυτών στους οποίους οι εταιρείες είχαν σημαντική ισχύ έναντι των παραγωγών.

38. Επίσης, η εισκόμιση γάλακτος στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας εξακολουθεί να ανέρχεται σε σημαντικά ποσοστά άνω του 22% (για το έτος 2019 ανέρχεται σε [...] %), παράλληλα δε και στη Μακεδονία και Κεντρική Μακεδονία η απορρόφηση νωπού γάλακτος από τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ – ΜΕΒΓΑΛ ανέρχεται σε υψηλά επίπεδα άνω του [...] %. Η μόνη αξιόλογη αλλαγή που επήλθε μετά την έγκριση της συγκέντρωσης αφορά στο νομό Καβάλας, στον οποίο οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ δεν έχουν πλέον συνεργαζόμενους παραγωγούς και δεν εισκομίζουν γάλα

³² Βλ. τους νομούς του Διαμερίσματος της Μακεδονίας, Σερρών, Κιλκίς, Θεσσαλονίκης, Ημαθίας, Κοζάνης, Πέλλας, Φλώρινας, Καβάλας, τον Νομό Ξάνθης, καθώς και τους όμορους νομούς Γρεβενών, Πιερίας και Χαλκιδικής.

³³ Το 2016 οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ είχαν κοινή παρουσία στους νομούς [...].

³⁴ Το 2018 οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ είχαν κοινή παρουσία στους νομούς [...].

(έναντι ποσοστιαίων εισκομίσεων στο νομό [...] % το 2016 και [...] % το 2017), καθώς επίσης και το ότι για το 2019 δεν προκύπτει συνεργασία της ΜΕΒΓΑΛ με παραγωγούς στο νομό Φλώρινας.

39. Το 2019 οι εισκομίσεις όλων των εταιριών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο προέρχονται από το νομό Θεσσαλονίκης κατά περίπου [...] %, από το νομό Σερρών κατά περίπου [...] %, από το νομό Ξάνθης κατά περίπου [...] %, από το νομό Κιλκίς κατά περίπου 7% και από το νομό Πέλλας κατά περίπου [...] % της συνολικής εισκομισθείσας ποσότητας αγελαδινού γάλακτος της χώρας.

40. Όπως προκύπτει από την επεξεργασία των στοιχείων του ΕΛ.Γ.Ο. – ΔΗΜΗΤΡΑ ο νομός Θεσσαλονίκης, ο νομός Σερρών, ο νομός Ξάνθης, ο νομός Κιλκίς και ο νομός Πέλλας βρίσκονται σταθερά τα τελευταία έτη στην 1^η, 3^η, 4^η, 5^η και 8^η θέση, αντίστοιχα, της πανελλήνιας κατάταξης των νομών αναφορικά με τις εισκομίσεις παραγόμενου αγελαδινού γάλακτος.

II.4 ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

41. Οι «αφίξεις» και οι «αποχωρήσεις» των παραγωγών αγελαδινού γάλακτος (μετακινήσεις) από και προς τις ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ (προς/από άλλες εταιρείες του κλάδου), παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες (Πίνακας 15, Πίνακας 16 και Πίνακας 17).

Πίνακας 15: Μετακινήσεις Παραγωγών συνεργαζόμενων με ΔΕΛΤΑ, 2018-2019

ΔΕΛΤΑ	Συν. Παραγωγών	Αφίξεις	% Αφίξεων	Αποχωρήσεις	% Αποχωρήσεων	Συνολικές Ποσότητες (Τόνοι)	Αφίξεις (Τόνοι)	% Αφίξεων	Αποχωρήσεις (Τόνοι)	% Αποχωρήσεων
2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΥΝΟΛΟ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Μέσος Όρος 2018-2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΔΕΛΤΑ

Πίνακας 16: Μετακινήσεις Παραγωγών συνεργαζόμενων με ΜΕΒΓΑΛ, 2018-2019

ΜΕΒΓΑΛ	Συν. Παραγωγών	Αφίξεις	% Αφίξεων	Αποχωρήσεις	% Αποχωρήσεων	Συνολικές Ποσότητες (Τόνοι)	Αφίξεις (Τόνοι)	% Αφίξεων	Αποχωρήσεις (Τόνοι)	% Αποχωρήσεων
2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΥΝΟΛΟ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Μέσος Όρος 2018-2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΜΕΒΓΑΛ

42. Όπως προκύπτει από τους ανωτέρω πίνακες (Πίνακας 15 και Πίνακας 16), οι ποσότητες αγελαδινού γάλακτος των νέων συνεργαζόμενων παραγωγών, καθώς και αυτών που τερματίζουν τη συνεργασία τους με τη ΔΕΛΤΑ και τη ΜΕΒΓΑΛ συνιστούν ένα πολύ μικρό ποσοστό της συνολικής εισκομιζόμενης ποσότητας για κάθε εταιρεία. Ειδικότερα, τη διετία 2018-2019, όσον αφορά τη ΔΕΛΤΑ, ενώ ο μέσος όρος των αφίξεων νέων παραγωγών σε αριθμό ήταν [...] ([...]% επί του συνόλου των παραγωγών της) και των αποχωρήσεων [...] ([...]% επί του συνόλου των παραγωγών της), οι εν λόγω παραγωγοί παρέδωσαν εξαιρετικά χαμηλές ποσότητες γάλακτος, καλύπτοντας οι αφίξεις και οι αποχωρήσεις το [...] (ο μ.ο. της ποσότητας των νέων παραγωγών ήταν [...]) και το [...] (ο μ.ο. της ποσότητας των παραγωγών που αποχώρησαν ήταν [...]) αντίστοιχα επί των συνολικών αγορών της ΔΕΛΤΑ.

43. Αντίστοιχη είναι και η εικόνα που αφορά τις μετακινήσεις των παραγωγών της ΜΕΒΓΑΛ. Την περίοδο 2018-2019 αν και ο μέσος όρος των αφίξεων νέων παραγωγών ήταν [...] ([...]% επί του συνόλου των παραγωγών της) και των αποχωρήσεων ήταν [...] ([...]% επί του συνόλου των παραγωγών της), αυτοί παρήγαγαν εξαιρετικά χαμηλές ποσότητες γάλακτος, καλύπτοντας οι αφίξεις και οι αποχωρήσεις το [...] (ο μ.ο. της ποσότητας των νέων παραγωγών ήταν [...] τόνοι) και το [...] (ο μ.ο. της ποσότητας των παραγωγών που αποχώρησαν ήταν [...] τόνοι) αντίστοιχα επί των συνολικών αγορών αγελαδινού γάλακτος της ΜΕΒΓΑΛ. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι παρά τις όποιες μετακινήσεις παραγωγών, οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ – ΜΕΒΓΑΛ διατηρούν την διετία 2018- 2019 περίπου τις ίδιες ποσότητες εισκομισθέντος γάλακτος.

44. Ο Πίνακας 17 παρουσιάζει τις μετακινήσεις των συνεργαζόμενων με ανταγωνίστριες εταιρείες παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος, σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισαν ανταγωνίστριες εταιρείες, για την περίοδο 2018-2019:

Πίνακας 17: Μετακινήσεις παραγωγών συνεργαζόμενων με λοιπές γαλακτοβιομηχανίες, 2018-2019

		Συν. Παραγωγών	Αφίξεις	% Αφίξεων	Αποχωρήσεις	% Αποχωρήσεων	Συνολικές Ποσότητες (Τόνου)	Αφίξεις (Τόνου)	% Αφίξεων	Αποχωρήσεις (Τόνου)	% Αποχωρήσεων
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛ/ΜΕΙΑ	2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	Μέσος Όρος 2018-2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
FRIESLAND CAMPINA	2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	Μέσος Όρος 2018-2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΚΡΙ ΚΡΙ	2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	Μέσος Όρος 2018-2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΤΑΜΟΥ	2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

	Μέσος Όρος 2018-2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΤΡΙΚΚΗ	2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	Μέσος Όρος 2018-2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ, FRIESLANDCAMPINA, KPI KPI, ΣΤΑΜΟΥ και ΤΡΙΚΚΗ

45. Εκ των ανωτέρω (Πίνακας 15, Πίνακας 16 και Πίνακας 17) προκύπτει ότι οι μετακινήσεις παραγωγών ανάμεσα στις γαλακτοβιομηχανίες αφορούν παραγωγούς που συνεισφέρουν μικρές ποσότητες αγελαδινού γάλακτος.

46. Σχετικά με το εάν οι παραγωγοί μπορούν εύκολα να αλλάξουν πελάτη/ γαλακτοβιομηχανία, η πλειοψηφία των γαλακτοβιομηχανιών³⁵ εξακολουθεί να εκφράζει την άποψη ότι οι παραγωγοί δύνανται να αλλάξουν εύκολα πελάτες³⁶. Ωστόσο ορισμένες διατυπώνουν σειρά προβληματισμών. Η εταιρεία [...] ανέφερε ότι οι παραγωγοί είναι μεν ελεύθεροι να στραφούν σε άλλους πελάτες, αφού όμως πρώτα επιστρέψουν τυχόν προκαταβολή που έχουν λάβει για ποσότητες γάλακτος που δεν έχουν παραδώσει (αφορά περιπτώσεις πρόωρης και αναίτιας καταγγελίας σύμβασης). Επίσης, η εταιρεία [...] εξέφρασε την εκτίμηση ότι αν «ένας παραγωγός είναι ευχαριστημένος με την γαλακτοβιομηχανία τόσο με την τιμή όσο και με τον τρόπο πληρωμής δύσκολα αποφασίζει να φύγει». Η εταιρεία [...] αναφέρει τον παράγοντα της προσφοράς ως καθοριστικό για τις επιλογές και συνεργασίες των παραγωγών (ήτοι «... η κινητικότητα μεταξύ εταιρειών εντείνεται τις περιόδους που διαπιστώνεται έλλειψη του γάλακτος, ενώ περιορίζεται όταν εμφανίζονται πλεονάσματα»). Αντίστοιχη είναι και η άποψη της [...], σύμφωνα με την οποία «Εφόσον υπάρχει ζήτηση, οι επιλογές και οι συνεργασίες των παραγωγών γάλακτος δεν εμποδίζονται, ούτε επηρεάζονται από κάποιον, άλλο παράγοντα». Η [...] αν και ισχυρίζεται ότι η μετακίνηση παραγωγών μεταξύ των γαλακτοβιομηχανιών είναι εύκολη, καθώς η δραστηριότητα των γαλακτοβιομηχανιών έχει σχεδόν εκμηδενίσει τις αποστάσεις, αναφέρει ότι οι μετακινήσεις παραγωγών είναι σπάνιες και εντοπίζονται μόνο σε περιόδους αυξημένης ζήτησης γάλακτος από τις γαλακτοβιομηχανίες.

II.5 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΓΑΛΑΚΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ

47. Όσον αφορά τη συνεργασία των μερών με τους παραγωγούς, σημειώνεται ότι με βάση τον όρο Α.4 των Δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ – ΜΕΒΓΑΛ, οι συναφθείσες συμφωνίες με παραγωγούς γάλακτος πρέπει να μην υπερβαίνουν την ετήσια διάρκεια και να μην περιέχουν όρους αποκλειστικότητας ή υπέρμετρα επαχθείς όρους για την παροχή εγγυήσεων. Σύμφωνα με τις εκθέσεις που έχει υποβάλει στην ΕΑ ο Επιβλέπων τις Δεσμεύσεις Εντολοδόχος³⁷, η ΔΕΛΤΑ μετά την ανάληψη των Δεσμεύσεων [...]. Όσον αφορά την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ, υφίστανται [...] έγγραφες συμβάσεις με παραγωγούς, έναντι συνολικά [...] συνεργαζόμενων παραγωγών την 31.3.2020. Το νομικό τμήμα της εταιρείας επιβεβαίωσε στον Επιβλέποντα Εντολοδόχο τη συμμόρφωση της εταιρείας με τους όρους των δεσμεύσεων.

³⁵ Βλ. τις απαντητικές επιστολές των εταιρειών [...].

³⁶ Βλ. σχετ. τις απαντήσεις των εταιρειών [...]. Η [...] δεν απάντησε σχετικά.

³⁷ Βλ. ενδεικτικά την υπ' αριθ. πρωτ. 260/31.3.2020 Έκθεση του Επιβλέποντος Εντολοδόχου.

48. Περαιτέρω, όπως αναφέρει η ΔΕΛΤΑ, [...] ³⁸. [...]
49. Η ΜΕΒΓΑΛ αναφέρει, σχετικά, ότι «...[...]».
50. Οι απαντήσεις των λοιπών γαλακτοβιομηχανιών ως προς το πλαίσιο που διέπει τη συνεργασία τους με τους παραγωγούς γάλακτος και τη διαμόρφωση της τιμής παραγωγού ποικίλουν ως προς τους όρους διαπραγμάτευσης της τιμής (όπως και αυτές που είχαν δοθεί το 2017 και το 2019) ³⁹. Εντούτοις, η πλειοψηφία των παραγωγών αναφέρει ότι η τιμή καθορίζεται από τις ανάγκες της αγοράς και από την ποσότητα και ποιότητα του γάλακτος που παραδίδει ο κάθε παραγωγός. Οι περισσότερες γαλακτοβιομηχανίες αναφέρουν ότι δίνεται μεγάλη έμφαση στις ποσότητες του παραγόμενου γάλακτος ανά παραγωγό, καθώς όσο μεγαλύτερη ποσότητα παραδίδεται, τόσο υψηλότερη τιμή μπορεί να λαμβάνει ο παραγωγός. Ορισμένες γαλακτοβιομηχανίες αναφέρουν ότι δίνουν ιδιαίτερη σημασία και στην ποιότητα του εισκομιζόμενου γάλακτος, ενώ άλλες αναφέρουν ότι η ποιότητα του γάλακτος έχει μικρότερη βαρύτητα στη διαμόρφωση της τιμής. Όσον αφορά την προέλευση του γάλακτος, μία γαλακτοβιομηχανία αναφέρει ότι αν η παραγωγή ελληνικού γάλακτος βαίνει μειούμενη, τότε οι γαλακτοβιομηχανίες θα αναγκαστούν να πληρώσουν υψηλότερη τιμή. Αντιθέτως, άλλη αναφέρει ότι η επίπτωση του συνολικού όγκου εγχώριας παραγωγής νοπού αγελαδινού γάλακτος στην τιμή που λαμβάνει ο παραγωγός είναι περιορισμένη. Αναφορικά με τη συχνότητα διαπραγμάτευσης της τιμής άλλες γαλακτοβιομηχανίες αναφέρουν ότι γίνεται ανά μήνα, άλλες ανά τρίμηνο ή μία με δύο φορές το έτος, ενώ μία εταιρεία αναφέρει ότι η διαπραγμάτευση γίνεται [...] ⁴⁰.
51. [...]
52. Τέλος, όσον αφορά στις εκτιμώμενες επιπτώσεις τυχόν εφαρμογής του Εκτελεστικού Κανονισμού 2020/599 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ⁴¹ σύμφωνα με τον οποίο επιτρέπεται σε

³⁸ [...]

³⁹ Η [...] και οι εταιρείες [...].

⁴⁰ [...]

⁴¹ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε στις 4.5.2020 την πιο πρόσφατη δέσμη έκτακτων μέτρων για την περαιτέρω στήριξη των τομέων της γεωργίας και των τροφίμων που πλήττονται περισσότερο από την κρίση του κορωνοϊού. Τα έκτακτα αυτά μέτρα που ανακοινώθηκαν στις 22.4.2020 περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, ενίσχυση της ιδιωτικής αποθεματοποίησης για τον τομέα των γαλακτοκομικών προϊόντων, προσωρινή έγκριση μέτρων παρέμβασης στην αγορά για την αυτο-οργάνωση των φορέων εκμετάλλευσης σε τομείς που έχουν δεχτεί σοβαρό πλήγμα, και ευελιξία όσον αφορά προγράμματα στήριξης της αγοράς. Μεταξύ των ανακοινωθέντων μέτρων περιλαμβάνεται και η προσωρινή παρέκκλιση από τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 222 του Κανονισμού για την κοινή οργάνωση των αγορών (ΕΚ 1308/2013), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις, ούτως ώστε το άρθρο 101 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ να μην εφαρμόζεται σε συμφωνίες και αποφάσεις των αναγνωρισμένων οργανώσεων και ενώσεων παραγωγών, σε περιόδους σοβαρών ανισορροπιών στις αγορές και υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω συμφωνίες και αποφάσεις δεν υπονομεύουν την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και αποσκοπούν αποκλειστικά στη σταθεροποίηση του οικείου τομέα. Ακολουθώντας την προβλεπόμενη στο άρθρο 229 παρ. 2 του ΕΚ 1308/2013 διαδικασία, η Επιτροπή εξέδωσε σχετικούς Εκτελεστικούς Κανονισμούς, σύμφωνα με τους οποίους είναι σκόπιμο να επιτραπεί σε παραγωγούς, ενώσεις παραγωγών, ενώσεις των εν λόγω ενώσεων, αναγνωρισμένες οργανώσεις παραγωγών, ενώσεις αναγνωρισμένων οργανώσεων παραγωγών και αναγνωρισμένες διεπαγγελματικές οργανώσεις να συνάπτουν συμφωνίες και να λαμβάνουν αποφάσεις κατά παρέκκλιση των κανόνων του ανταγωνισμού που προβλέπονται στο άρθρο 101 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, μεταξύ άλλων στο τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων. Η κατ' εξαίρεση χορήγηση αυτού του δικαιώματος επιτρέπει στους φορείς εκμετάλλευσης να αυτο-οργανώνονται και να εφαρμόζουν μέτρα παρέμβασης στην αγορά στο δικό τους επίπεδο με σκοπό τη σταθεροποίηση του τομέα τους, στο πλαίσιο της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, για μέγιστη διάρκεια 6 μηνών. Συγκεκριμένα, προκειμένου να βοηθηθεί ο τομέας του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων να επιτύχει κάποια ισορροπία κατά την περίοδο αυτή της σοβαρής ανισορροπίας της αγοράς, είναι σκόπιμο να επιτραπεί στους ως άνω φορείς εκμετάλλευσης να συνάπτουν συμφωνίες και να λαμβάνουν αποφάσεις σε προσωρινή βάση και για περίοδο έξι μηνών. Ειδικότερα στον Εκτελεστικό Κανονισμό 2020/599 προβλέπεται:

- συλλογική προσπάθεια των φορέων εκμετάλλευσης να προγραμματίζουν την παραγωγή νοπού γάλακτος σύμφωνα με τα μεταβαλλόμενα πρότυπα ζήτησης, προσωρινά για περίοδο έξι μηνών, η οποία συμπίπτει με την άνοιξη και το καλοκαίρι, εποχές με την υψηλότερη παραγωγή στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων
- η έναρξη της εξάμηνης περιόδου ορίζεται από την 1.4.2020.

Σημειώνεται ότι, οι εν λόγω συμφωνίες και αποφάσεις δεν θα πρέπει να παρεμποδίζουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και πρέπει να αποσκοπούν αποκλειστικά στη σταθεροποίηση του τομέα.

παραγωγούς γάλακτος και φορείς αυτών να αυτο-οργανώνονται και να εφαρμόζουν μέτρα παρέμβασης στην αγορά στο δικό τους επίπεδο με σκοπό τη σταθεροποίηση του τομέα τους, για μέγιστη διάρκεια 6 μηνών, σημειώνεται ότι μέχρι και τη σύνταξη της παρούσας απόφασης, δεν έχει υποβληθεί στην ΕΑ καμία τέτοια συμφωνία προς εξέταση, καθιστώντας επί της ουσίας των εν λόγω Κανονισμό ανενεργό στην ελληνική επικράτεια. Ως εκ τούτου, παρά τις όποιες απόψεις των μερών και των ανταγωνιστριών εταιρειών⁴², δε φαίνεται να έχει ενισχυθεί η διαπραγματευτική δύναμη των παραγωγών από τη θέσπιση του προαναφερθέντος Κανονισμού.

III ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΦΘΕΙΣΑΣ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΝΩΠΟΥ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΥΧΟΝ ΠΑΡΑΤΑΣΗΣ ΤΗΣ

III.1 Η ΑΠΟΨΗ ΤΩΝ ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ

III.1.1 Αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της Αναληφθείσας Δέσμευσης μετά την εφαρμογή της, κατά τη διάρκεια δύο περιόδων ελέγχου (2017-2018 και 2018-2019)

53. Σύμφωνα με την εταιρεία ΔΕΛΤΑ, η Αναληφθείσα Δέσμευση είναι δυσανάλογη και προκαλεί περισσότερα προβλήματα στον ανταγωνισμό και τη λειτουργία της αγοράς από αυτά που προορίζεται να επιλύσει. Συγκεκριμένα, η εφαρμογή μίας δέσμευσης που αφορά στην τιμή προμήθειας της πρώτης ύλης συνιστά κατά την ΔΕΛΤΑ ακραίο παρεμβατικό μέτρο, που λόγω της

Από τις συγκεκριμένες εκτελεστικές πράξεις εξαιρούνται, οι συμφωνίες και αποφάσεις οι οποίες άμεσα ή έμμεσα συντελούν στην κατανομή των αγορών, στη διάκριση βάσει ιθαγένειας και στον καθορισμό τιμών. Απαγορευμένες πρακτικές μπορεί να αφορούν (εντελώς ενδεικτικά) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής, μέσω σύμπραξης. Βλ. και σχετική Ανακοίνωση της ΕΑ της 22.5.2020: <https://www.epant.gr/enimerosi/nea/item/925-ektelestikoi-kanonismoi-tis-evropaikis-epitropis.html>.

⁴² Μεγάλο μέρος των ερωτηθέντων δεν απάντησε ή απάντησε ότι δεν μπορεί να προβεί σε εκτιμήσεις (η [...] δεν απάντησε, η [...] απάντησε ότι δεν έχει άποψη, η [...] ότι δεν μπορεί να εκτιμήσει τις επιπτώσεις καθώς δεν συνεργάζεται απευθείας με παραγωγούς, και η [...] και [...] δεν απάντησαν σχετικά), ενώ κατά τα μέρη, είναι πρώτη οποιαδήποτε εκτίμηση. Συγκεκριμένα, κατά τη ΔΕΛΤΑ «... Η σοβαρότητα του ζητήματος [Covid19] δεν επιτρέπει πρόχειρες ή πρόωρες εκτιμήσεις σε ένα εξ ορισμού μεταβαλλόμενο περιβάλλον», ενώ σύμφωνα με τη ΜΕΒΓΑΛ οι επιπτώσεις της εφαρμογής του Κανονισμού θα μπορούν να εκτιμηθούν μετά την πάροδο κάποιας χρονικής περιόδου. Η [...] εκτιμά πως οι επιπτώσεις θα είναι θετικές για τους παραγωγούς και για τις γαλακτοβιομηχανίες. Ειδικότερα, αναφέρει ότι «Οι μεν παραγωγοί θα προγραμματίσουν τις παραγωγές τους σε ένα πιο σταθερό περιβάλλον, οι δε γαλακτοβιομηχανίες θα μπορούν να προγραμματίσουν τις εισκομίσεις ανά παραγωγό και περιοχή. Οι παραγωγοί θα είναι σε θέση να συνάμουν συμφωνίες με σταθερή τιμή, εξέλιξη που θα τους επιτρέψει να προγραμματίσουν καλύτερα τον κύκλο εργασιών του παραγόμενου γάλακτος. Οι γαλακτοβιομηχανίες θα έχουν τη δυνατότητα να αναζητήσουν καλύτερη ποιότητα γάλακτος». Η [...] εκτιμά ότι αν και είναι δύσκολη στην πράξη η εφαρμογή ενός τέτοιου μέτρου, η εφαρμογή του ενδεχομένως να είχε θετικά αποτελέσματα. Αντιθέτως, σύμφωνα με τη [...] «Σε σχέση με την δική μας χώρα μπορούμε να μιλάμε για «νομιμοποίηση» της νόθευσης ανταγωνισμού (τουλάχιστον ολιγοπώλιο). Μια τέτοια λειτουργία, εφόσον υλοποιηθεί, θα οδηγήσει σε αύξηση – πιθανότατα μεγάλη – των τιμών της πρώτης ύλης (γάλακτος) με αυτονόητη συνέπεια την αύξηση της τιμής των γαλακτοκομικών και τυροκομικών προϊόντων η οποία, τελικά, θα μετακυλιστεί στον καταναλωτή (δεν πρέπει να παραγνωρίζεται η πιθανότητα ακόμη και αδυναμίας παραγωγής προϊόντων σε περίπτωση σημαντικής αύξησης της πρώτης ύλης με τις εντεύθεν αναγκαίες συνέπειες). Μετά την πάροδο των έξι (6) μηνών και ανάλογα με το αν και πόσο είχαν αυξηθεί οι τιμές της πρώτης ύλης, είναι πολύ πιθανό η αγορά να «απαιτήσει» την ύπαρξη μιας «βίαιης» επανάκαμψης των τιμών που, το λιγότερο, θα οδηγήσει σε σοβαρές αυτονόητες συνέπειες». Η [...] αναφέρει ότι «Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2020/599 δεν φαίνεται να είχε κάποια σημαντική τουλάχιστον επίπτωση ούτε στους Έλληνες παραγωγούς, ούτε στις ελληνικές γαλακτοβιομηχανίες». Αντίστοιχη είναι και η άποψη της [...], σύμφωνα με την οποία ο ανωτέρω εκτελεστικός κανονισμός «... δεν θα επιφέρει ουσιαστικές μεταβολές στην αγορά του νοπού γάλακτος, και συνεπώς ούτε στις γαλακτοβιομηχανίες, ούτε στους παραγωγούς». Η [...] κάνει λόγο για περιορισμένες επιπτώσεις, καθώς η παραγωγή νοπού αγελαδινού γάλακτος στην Ελλάδα δεν επαρκεί για το σύνολο της αντίστοιχης κατανάλωσης. Σύμφωνα με τη [...] «Ανεξαρτήτως των όποιων συμφωνιών και αποφάσεων, ... η τιμή του γάλακτος επηρεάζεται άμεσα από τους κανόνες της αγοράς (σχέση προσφοράς/ζήτησης)». Η [...] αναφέρει ότι «Ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2020/599 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι αναμφίβολα προς την ορθή κατεύθυνση και έχει επιφέρει αποτελέσματα, ανάγνωση που δυστυχώς έχουμε μόνο από συναδέλφους – παραγωγούς άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Στη χώρα μας, παρά την ελλειμματική της παραγωγή, το διαρκές αφήγημα από πλευράς γαλακτοβιομηχανιών είναι ότι το γάλα είναι πλεονάζον και μη χρειαζόμενο. Ως εκ τούτου καμία αλλαγή δεν έχει επιφέρει ο εν λόγω Κανονισμός ως προς την ενίσχυση της διαπραγματευτικής δύναμης των παραγωγών».

οιονεί ρυθμιστικής φύσης του, πρέπει να λαμβάνεται σε οριακές περιπτώσεις. Αντίθετα, κατά τη ΔΕΛΤΑ το αθροιστικό μερίδιο των μερών και οι συνθήκες και η δομή της αγοράς δε δικαιολογούν έναν τέτοιο περιορισμό. Ειδικότερα, η ΔΕΛΤΑ αναφέρει τα εξής:

(α) Ο ανταγωνισμός αναπτύσσεται «στρεβλά» εις βάρος των εταιριών ΔΕΛΤΑ – ΜΕΒΓΑΛ. Ειδικότερα, οι τελευταίες στερούνται «...τη δυνατότητα της αυτόνομης διαμόρφωσης των τιμών, με βάση τις ανάγκες που διαμορφώνονται στην αγορά των γαλακτοκομικών προϊόντων». Οι ανταγωνίστριες γαλακτοβιομηχανίες επηρεάζουν σε μικρό ή μεγαλύτερο βαθμό τη μέση τιμή κάθε νόμου με αποτέλεσμα κατά τη ΔΕΛΤΑ οι τιμές με τις οποίες τιμολογούν οι ανταγωνίστριες εταιρείες να καθορίζουν την πορεία των τιμών των ΔΕΛΤΑ – ΜΕΒΓΑΛ.

(β) Για την εφαρμογή της δέσμευσης απαιτείται ένα πολύπλοκο σύστημα υπολογισμών, το οποίο οδηγεί σε αδυναμία προϋπολογισμού του κόστους προμήθειας του αγελαδινού γάλακτος, που είναι η βασική πρώτη ύλη, καθώς ακόμα και 12 μήνες μετά την προμήθεια γάλακτος το τίμημα που θα κληθεί να καταβάλλει η ΔΕΛΤΑ ενδέχεται να μεταβληθεί ως συνέπεια των επιλογών των λοιπών γαλακτοβιομηχανιών. Η ΔΕΛΤΑ αναφέρει επιπλέον ότι, και για τις δύο περιόδους εφαρμογής της Αναληφθείσας Δέσμευσης, κατέβαλε αναδρομικά ποσά σε παραγωγούς, οι οποίοι, κατά τη χρονική στιγμή της εκταμίευσης των ποσών, είχαν διακόψει οικειοθελώς τη συνεργασία τους με τη ΔΕΛΤΑ.

(γ) Σύμφωνα με τη ΔΕΛΤΑ «Δεν είναι εύλογο για μια εταιρεία να μην έχει τη δυνατότητα μείωσης των τιμών για δύο έτη (ενδεχομένως και για τέσσερα), δηλαδή να μην συμβάλλει στη διαμόρφωση της τιμής του ΕΛ.Γ.Ο. ΔΗΜΗΤΡΑ παρά μόνο αυξητικά ή συντηρητικά με βάση το σε ετήσια βάση κάθε φορά αποτέλεσμα».

(δ) Η Αναληφθείσα Δέσμευση εξασφαλίζει στους ανταγωνιστές των μερών πλεονεκτική θέση και δημιουργεί καθεστώς ανεπαρκούς λειτουργίας του ανταγωνισμού καθώς όπως ενδεικτικά αναφέρεται:

- «Ο ανταγωνιστής που διατηρεί ισχυρή αγοραστική δύναμη σε ένα νομό θα καθορίζει σε υψηλό ποσοστό την εξέλιξη των τιμών, ουσιαστικά επιβάλλοντας το ρυθμό του στη ΔΕΛΤΑ»,
- «Είσοδος ενός ανταγωνιστή σε μια περιοχή που είχε περιορισμένη δραστηριότητα έναντι της ΔΕΛΤΑ, με επιλογή παραγωγών με υψηλή γαλακτοπαραγωγή, θα προκαλέσει πιθανότατα αύξηση της μέσης τιμής του γάλακτος. Την αύξηση αυτή της μέσης τιμής θα υποχρεωθεί να την υποστεί η ΔΕΛΤΑ ακόμη κι αν δεν επιθυμεί να ακολουθήσει αυτό το ρυθμό για τους παραγωγούς που της απέμειναν»,
- «Ειδικά, αν έχει προηγηθεί ένα ανοδικό κύμα τιμών από τους ανταγωνιστές, όταν οι ανταγωνιστές έχουν τη δυνατότητα αναπροσαρμογών στη συνέχεια, τα μέρη (ΔΕΛΤΑ/ ΜΕΒΓΑΛ) δεν την έχουν, υποχρεούμενα να προχωρήσουν σε αυξήσεις λόγω των περιοριστικών μέτρων. Αντίστροφα, αν οι ανταγωνιστές δεν ακολουθήσουν ένα ανοδικό κύμα τιμών που έχει προηγηθεί, δεν υποχρεούνται στη συνέχεια να ανταποκριθούν σε αυτή την άνοδο τιμών όπως τα μέρη υποχρεούνται από τη δέσμευση»,
- «Η ανταγωνίστρια εταιρεία που διατηρεί ισχυρή αγοραστική δύναμη σε ένα νομό, γνωρίζοντας τα ανωτέρω, και έχοντας γνώση των περιορισμών τιμολόγησης των μερών δύναται να προκαλέσει τεχνητή διαμόρφωση της τιμής παραγωγού, ώστε να αποθαρρύνει/αποδυναμώσει τη δυναμική δραστηριοποίησης των μερών στην περιοχή, και στη συνέχεια (η ανταγωνίστρια εταιρεία)

χωρίς καμία επίπτωση ή περιορισμό, να επαναφέρει τις τιμές στα επιθυμητά για αυτήν επίπεδα, αφού θα λειτουργεί υπό τις ευνοϊκές συνθήκες της εφαρμογής περιοριστικών μέτρων που θα ισχύουν μόνο για τα μέρη».

(ε) Η ΔΕΛΤΑ αναφέρει ότι η αύξηση της παραγωγής βιολογικού αγελαδινού γάλακτος σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ δεν διακρίνει τις τιμές του συμβατικού από το βιολογικό γάλα επηρεάζει αυξητικά τη μέση τιμή ανά νομό και συνεπώς αυξάνει ανάλογα και την ελάχιστη εγγυημένη τιμή.

54. Επιπλέον, η ΔΕΛΤΑ τονίζει τον υπέρμετρο και δυσανάλογο κατά την γνώμη της χαρακτήρα της Αναληφθείσας Δέσμευσης αναφέροντας ότι τα ποσά που κατέβαλε η ΔΕΛΤΑ κατά τις δύο περιόδους ελέγχου εκταμιεύτηκαν *«στερώντας από την εταιρεία ρευστότητα εντελώς απαραίτητη για την κρίσιμη φάση αναδιοργάνωσης που βρίσκεται. Δεδομένου ότι η τελική αξία προκύπτει στο τέλος της κάθε περιόδου, το υπό εκταμίευση ποσό είναι αδύνατον να προϋπολογισθεί, και η καταβολή του τελικά βαρύνει δυσανάλογα τα οικονομικά αποτελέσματα της εταιρείας και τον εκάστοτε προϋπολογισμό».*

55. Τέλος, η εταιρεία ΔΕΛΤΑ αναφέρει ότι *«...η δέσμευση δεν ήταν αποτελεσματική καθώς σε καμία περίπτωση δεν αποδεικνύεται ότι λειτούργησε αποτρεπτικά μιας υποτιθέμενης βούλησης των μερών για από κοινού μείωση των τιμών. [...]Τα μέρη δεν έχουν δεσπόζουσα αγοραστική ισχύ και δεν δρουν στην αγορά μετά τη συγκέντρωση ως μία επιχείρηση έναντι των παραγωγών, αλλά διαπραγματεύονται και συναλλάσσονται χωριστά, με τελείως διαφορετικούς συναλλακτικούς όρους».*

56. Σύμφωνα με την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ, η εφαρμογή της Αναληφθείσας Δέσμευσης, αντί να ενισχύει, λειτουργεί στρεβλωτικά για τον ανταγωνισμό στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος. Συγκεκριμένα, κατά τη ΜΕΒΓΑΛ, *«από το χρόνο έγκρισης της συγκέντρωσης, ουδέποτε τα μέρη έχουν αξιοποιήσει αυτήν [τη δύναμή τους ως αγοραστών] για την επαύξηση ή από κοινού άσκηση της όποιας διαπραγματευτικής τους δύναμης έναντι των παραγωγών, δεν αναπτύσσουν συνεργασίες από κοινού, ούτε κάνουν κοινές διαπραγματεύσεις. Αντίθετα, επί χρόνια τα μέρη εξακολουθούν να κινούνται έναντι των παραγωγών γάλακτος όπως και προ της συγκέντρωσης, ήτοι αυτόνομα και με αυτοτελείς συνεργασίες, συζητήσεις και διαπραγματεύσεις».* Επιπλέον, η εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ επισημαίνει ότι η ίδια *«σε πλείστες περιπτώσεις ... απέκλινε προς τα πάνω σε σχέση με την ελάχιστη εγγυημένη τιμή, επιβραβεύοντας το καλό και ποιοτικό γάλα που παραλαμβάνει από παραγωγούς (που εμπίπτουν την Δέσμευση) με πολύ υψηλότερες τιμές από τις εγγυημένες».*

57. Τέλος, κατά τη ΜΕΒΓΑΛ, η Αναληφθείσα Δέσμευση δημιουργεί υπέρμετρα ανταγωνιστικά προνόμια στους ανταγωνιστές των μερών, καθώς *«ενώ τα μέρη δεσμεύονται για ένα τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα ως προς την τιμολογιακή τους πολιτική με την προστατευτική διάταξη περί ελάχιστης εγγυημένης τιμής, το ίδιο δεν ισχύει για τους ανταγωνιστές τους οι οποίοι τυγχάνει να είναι το ίδιο ισχυροί ή και ισχυρότεροι σε ορισμένους νομούς».* Παράλληλα, επιτρέπει στους ανταγωνιστές των μερών να καθορίζουν τα κόστη των μερών (*«raising rivals' costs»*), καθώς *«...τους επιτρέπει να αξιοποιούν το μηχανισμό διαμόρφωσης της ελάχιστης εγγυημένης τιμής για την πρόκληση τεχνητών αυξήσεων τιμών σε επίπεδο νομών (συμπαράσύροντας έτσι την τιμή που τα μέρη θα καταβάλλουν δεσμευτικά) και ακολούθως μείωση των τιμών, εμπορική κίνηση που επιτρέπεται μόνο στους ανταγωνιστές των μερών».*

III.1.2 Αναφορικά με τις επιπτώσεις στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος σε περίπτωση τυχόν παράτασης της Αναληφθείσας Δέσμευσης

58. Σύμφωνα με την εταιρεία ΔΕΛΤΑ, δεν συντρέχουν, σε ό,τι αφορά τις συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά, οι όροι και οι προϋποθέσεις για την παράταση ισχύος της Αναληφθείσας Δέσμευσης για ένα ακόμα, τέταρτο, έτος, με βάση τα δεδομένα που έλαβε υπόψη η Απόφαση 650/2017 της ΕΑ. Ειδικότερα, η ΔΕΛΤΑ αναφέρει τα εξής:

- (1) «Υπάρχει πτωτική πορεία στο αθροιστικό μερίδιο αγοράς των μερών (από [...] % το 2016 σε [...] % το 2018 και ήδη [...] % το 2019 με τάσεις περαιτέρω πτώσης)[...]. [...] Δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι υφίσταται δεσπόζουσα θέση των μερών με αθροιστικό μερίδιο αγοράς που υπολείπεται πλέον του 30% και βαίνει μειούμενο, ενώ σε ορισμένους από τους κρίσιμους Νομούς το μερίδιο αγοράς των μερών είτε έχει ελαχιστοποιηθεί είτε και μηδενιστεί».
- (2) «Οι μόνοι Νομοί που το αθροιστικό μερίδιο των μερών αυξήθηκε είναι οι Νομοί Ημαθίας, Κοζάνης, Πιερίας και Χαλκιδικής στους οποίους δεν υπάρχει από κοινού παρουσία των δύο εταιρειών (αγοράζει μόνο η ΔΕΛΤΑ χωρίς να επιδρά η απόκτηση κοινού ελέγχου επί της ΜΕΒΓΑΛ καθ' οιονδήποτε τρόπο) και κυρίως οι Νομοί αυτοί εκπροσωπούν αμελητέο μερίδιο της συνολικής αγοράς γάλακτος».
- (3) «Ο αριθμός των Νομών στους οποίους τα μέρη έχουν κοινή παρουσία έχει πλέον μειωθεί στους [...]. Σε αυτούς δε το αθροιστικό μερίδιο αγοράς των μερών είναι πολύ χαμηλότερο και συνεχώς μειούμενο».
- (4) «Η επέκταση της δέσμευσης στους «όμορους νομούς» [...] είναι χωρίς περιεχόμενο αφού οι κύριοι Νομοί που συμπαρέσυραν τους όμορους στη δέσμευση δεν παρουσιάζουν πλέον υψηλά αθροιστικά μερίδια».
- (5) «Το κλείσιμο του εργοστασίου της ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ στο Πλατύ Ημαθίας [...] τις εισκομίσεις γάλακτος της ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ, καθώς η ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ στο εξής θα αγοράζει [...] γάλα σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, ήτοι το [...] % της συνολικής ποσότητας που αγόρασε το έτος 2018»⁴³.
- (6) «Είναι πρόδηλη η δυναμική και διαρκής αύξηση των μετακινήσεων παραγωγών από τις συνεργασίες τους με τις γαλακτοβιομηχανίες και ιδίως με τις εμπλεκόμενες ΜΕΒΓΑΛ και ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ».

59. Σύμφωνα με την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ, «η τυχόν παύση ισχύος και μη παράταση της Δέσμευσης δεν θα οδηγούσε στην δυνατότητα των μερών να μειώσουν τεχνητά την τιμή που νωπού αγελαδινού γάλακτος. Αντίθετα, η παύση και μη παράταση της δέσμευσης θα λειτουργούσε θετικά για τη λειτουργία του ανταγωνισμού, αφού θα αφαιρούσε το (τεχνητό) ανταγωνιστικό μειονέκτημα που έχουν τα μέρη για μία τριετία ήδη να μην μπορούν να καθορίζουν ελεύθερα την εμπορική πολιτική τους, αλλά και να αντιμετωπίζουν τον διαρκή κίνδυνο προσέλκυσης κατώτερου ποιοτικά γάλακτος, αφού ο παραγωγός έχει την εγγυημένη από τη Δέσμευση τιμή και ενλόγως έχει κίνητρο να παραδώσει στους ανταγωνιστές των μερών το ανώτερο ποιοτικά γάλα».

60. Επιπλέον, κατά τη ΜΕΒΓΑΛ, «η τυχόν εξάντληση της διακριτικής ευχέρειας της ΕΑ για παράταση της δέσμευσης και για 4^ο έτος συνεπάγεται επίσης την οικονομική εξάντληση των μερών». Ωστόσο, η εταιρεία δεν προσκομίζει στοιχεία που να αποδεικνύουν τον εν λόγω ισχυρισμό της.

⁴³ Αντίστοιχο ισχυρισμό είχε προβάλλει η εταιρεία και κατά την 697/2019 Απόφαση ΕΑ. Βλ. σχετικά παρ. 69-70 της εν λόγω Απόφασης της ΕΑ.

III.2 Η ΑΠΟΨΗ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

61. Ως προς τις επιπτώσεις της αναληφθείσας δέσμευσης στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, οι απόψεις των γαλακτοβιομηχανιών που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά έχουν ως εξής⁴⁴.

62. Η εταιρεία [...] εκτιμά πως οι γαλακτοπαραγωγοί έχουν ενισχύσει τη διαπραγματευτική θέση τους έναντι των εταιριών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, οι οποίες με την ανάληψη της υπό αξιολόγηση Δέσμευσης δεν προέβησαν στην καταγγελία υφιστάμενων συμβάσεων για να επιβάλουν όρους συνεργασίας με μειωμένο τίμημα. Επίσης, αναφέρει ότι οι παραγωγοί, οι οποίοι παρήγαγαν ποιοτικό γάλα ή /και σε μεγάλες ποσότητες είχαν τη δυνατότητα να συνεργαστούν με νέες εταιρείες/ γαλακτοβιομηχανίες, με ευνοϊκότερους όρους ή ακόμη και να διακόψουν τη συνεργασία με τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ «...ή να αξιώσουν την καταβολή σε αυτούς υψηλότερου τιμήματος από το ελάχιστον εγγυημένο». Ωστόσο, η ίδια η εταιρεία εξέφρασε προβληματισμούς σχετικά με το κίνητρο που παρέχει η Δέσμευση στους παραγωγούς με μικρές ποσότητες και χαμηλή ποιότητα αγελαδινού γάλακτος να μην αυξήσουν τις ποσότητες και να μη βελτιώσουν την ποιότητα του προϊόντος τους καθώς «...το τίμημα που ελάμβαναν ήταν ήδη υψηλότερο από αυτό που θα άξιζε να καταβληθεί για την προσφερόμενη από αυτούς ποσότητα και ποιότητα γάλακτος». Όπως η ίδια αναφέρει χαρακτηριστικά, η υπό αξιολόγηση Δέσμευση εκτιμάται πως τους ωθεί να μην βελτιώσουν την παραγωγή τους αφού θα λάβουν την ελάχιστη εγγυημένη τιμή.

63. Περαιτέρω, η εταιρεία [...], εκτιμά ότι το ενδεχόμενο παράτασης της ισχύος της Δέσμευσης μπορεί να έχει είτε θετικά είτε αρνητικά αποτελέσματα. Ειδικότερα, «...αν στην εν λόγω διετία που εφαρμόστηκε η Δέσμευση παρατηρείται μείωση είτε/και των παραγόμενων ποσοτήτων είτε/και χειροτέρευση της ποιότητας η τυχόν παράταση της Δέσμευσης θα επιτείνει την κατάσταση αυτή. Αν αντιθέτως οι καταβαλλόμενες τιμές είναι υπέρτερες της ελάχιστης εγγυημένης, αυτό σημαίνει ότι οι εταιρίες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ θα κατέβαλαν το εν λόγω υψηλότερο τίμημα σε κάθε περίπτωση ακόμη και αν δεν υπήρχε η Δέσμευση. Επιπλέον θα πρέπει να εξεταστεί αν οι όποιες αυξομειώσεις των τιμών, πέραν της ελάχιστης εγγυημένης τιμής, βρίσκονται σε αναλογία με τις αυξομειώσεις εν γένει της εν λόγω αγοράς γάλακτος, διότι έτσι γίνεται αντιληπτό ότι η ΔΕΛΤΑ – ΜΕΒΓΑΛ, χρειάζεται τις εν λόγω ποσότητες με τη συγκεκριμένη ποιότητα και καταβάλει υψηλότερο τίμημα προκειμένου να έχουν κίνητρο οι παραγωγοί να παραμείνουν στην εν λόγω συνεργασία. Κατά συνέπεια σε αυτή την περίπτωση είναι μάλλον αδιάφορο αν θα πρέπει να παραταθεί η αναληφθείσα Δέσμευση». Από την άλλη πλευρά, η εταιρεία εκτιμά ότι η Δέσμευση αναγκάζει τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ να αγοράζουν γάλα που δεν χρειάζονται καταβάλλοντας την ελάχιστη εγγυημένη τιμή, το οποίο, λόγω χαμηλής ζήτησης, οι παραγωγοί δεν μπορούν να διαθέσουν αλλού. Επομένως, αν η Δέσμευση παύσει να ισχύει οι ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ δεν θα αγοράζουν το γάλα που δεν χρειάζονται και, ως εκ τούτου, «...θα υπάρξει στην αγορά υπερπροσφορά πρώτης ύλης γάλακτος που θα οδηγήσει σε πτώση των τιμών η οποία προφανώς και θα βλάψει τους παραγωγούς».

64. Η [...] εκτιμά ότι η υπό αξιολόγηση Δέσμευση ενδεχομένως υπήρξε αποτελεσματική, καθώς μάλλον βοήθησε να παραμείνουν σταθερές οι τιμές των παραγωγών και να μην διαμορφωθούν συνθήκες στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος που θα οδηγούσαν σε μειώσεις των τιμών

⁴⁴ Οι εταιρείες των οποίων οι απαντήσεις δεν μπορούν να αξιολογηθούν είναι οι ακόλουθες: [...]η οποία [...] δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει αξιόπιστα τις οποιεσδήποτε επιπτώσεις της Αναληφθείσας Δέσμευσης, [...]λόγω του ότι [...]και η οποία εκτιμά ότι η [...].

αυτών, ενώ δεν δημιουργήθηκε κάποιο θέμα στην απορρόφηση του νωπού αγελαδινού γάλακτος από τις βιομηχανίες.

65. Επιπλέον, η ίδια εταιρεία θεωρεί ότι τυχόν παράταση της Αναληφθείσας Δέσμευσης δεν θα δημιουργούσε θέμα στις τιμές παραγωγών και την απορρόφηση γάλακτος, αλλά αντίστροφα δεν μπορεί να εκτιμήσει με βεβαιότητα αν η άρση της Αναληφθείσας Δέσμευσης θα δημιουργήσει θέμα, ή όχι, στην απορρόφηση γάλακτος με συνέπεια την μείωση της τιμής παραγωγού.

66. Η [...] θεωρεί ότι η Δέσμευση «αφορά και έχει επιπτώσεις στις γαλακτοβιομηχανίες που κάνουν εισαγωγή νωπού γάλακτος με αποτέλεσμα να αφήνουν ζεκρέμαστους τους παραγωγούς όταν η τιμή στο εξωτερικό μειώνεται και να δελεάζουν άλλους με ψηλότερες τιμές όταν αυτή αυξάνεται. Όπως είναι φυσικό, αυτό για τους παραγωγούς τους ίδιους επίσης θα έχει θετικές επιπτώσεις μιας και θα τους παρέχει μια σχετική ασφάλεια». Η εν λόγω εταιρεία σημειώνει, ωστόσο, ότι η Αναληφθείσα Δέσμευση, κατά την εκτίμησή της, δεν υπήρξε ιδιαίτερα αποτελεσματική «καθώς δεν παρατηρήσαμε ιδιαίτερες αλλαγές στην συμπεριφορά των παραγωγών». Οι επιπτώσεις είτε τυχόν άρσης είτε τυχόν παράτασης δεν μπορούν να εκτιμηθούν από την εταιρεία [...].

67. Η εταιρεία [...] δεν έχει αντιληφθεί επιπτώσεις στην αγορά του γάλακτος, πιθανόν, όπως αναφέρει η ίδια, λόγω του γεγονότος ότι η ελάχιστη εγγυημένη τιμή καθοριζόταν «...σε επίπεδα αρκετά χαμηλότερα από τις τρέχουσες τιμές αγοράς σε συνδυασμό με την απουσία σημαντικών διακυμάνσεων των τιμών παραγωγού, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών». Η εταιρεία αναφέρει επίσης, ότι «Θεωρητικά, η παροχή ελάχιστης εγγυημένης τιμής εξασφαλίζει στον παραγωγό το απαραίτητο εισόδημα για το βιοπορισμό του. Λειτουργεί ως «δίχτυ ασφαλείας» σε περιπτώσεις απότομης πτώσης των τιμών στην αγορά». Τέλος, η εν λόγω εταιρεία δεν αναμένει ουσιαστική επίδραση στη λειτουργία του ανταγωνισμού της αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος και στη διαμόρφωση των τιμών παραγωγού, καθώς με «την τυχόν παράταση της Δέσμευσης θα συνεχίσει να παρέχεται η εγγύηση του ελάχιστου εισοδήματος στους παραγωγούς-προμηθευτές των εταιρειών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ», ενώ δεν διαθέτει επαρκείς πληροφορίες για να μπορεί να εκτιμήσει τις επιπτώσεις τυχόν άρσης της Αναληφθείσας Δέσμευσης στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος.

68. Η [...] αναφέρει, χωρίς όμως να αναλύει περαιτέρω, ότι «... ότι υπάρχουν θετικές επιπτώσεις στην εφαρμογή της αναληφθείσας δέσμευσης τόσο στην λειτουργία του ανταγωνισμού όσο και στην τιμή του παραγωγού και εκτιμούμε ότι η παράταση αυτής θα έχει μάλλον θετικές επιπτώσεις».

69. Η εταιρεία [...] θεωρεί ότι οι επιπτώσεις της Αναληφθείσας Δέσμευσης «...τόσο στην λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά του νωπού αγελαδινού γάλακτος όσο και στην διαμόρφωση των τιμών παραγωγού [...] είναι περιορισμένες», καθώς αφορά σε συγκεκριμένους νομούς, της βόρειας Ελλάδας, [...].

70. Σύμφωνα με την εταιρεία [...], η οποία δεν διευκρινίζει περαιτέρω, η υπό αξιολόγηση Δέσμευση υπήρξε αποτελεσματική. Η εταιρεία εκτιμά πως «...αν και θεωρητικά λόγω ζήτησης θα έπρεπε να υπάρξει διακύμανση στη τιμή του παραγωγού, στην εταιρεία μας δεν έχουμε αντιμετωπίσει τέτοιο πρόβλημα διότι οι παραγωγοί που έχουμε εξασφαλίσει μας καλύπτουν κάθε ανάγκη παραγωγής. Συνεπώς, και η τιμή του γάλακτος κυμαίνεται στη μέση της τιμής». Κατά την ίδια εταιρεία, τυχόν άρση της Αναληφθείσας Δέσμευσης μπορεί να οδηγήσει «...είτε σε έλλειψη είτε σε πλεόνασμα γάλακτος με ό,τι επιπτώσεις έχουν αυτές οι δύο καταστάσεις για την τιμή του παραγωγού».

71. Τέλος, η [...] αναφέρει «...[...]». Επικαλούμενη την εμπειρία της, η [...]

III.3 Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

III.3.1 Αναφορικά με τη θέση των ΔΕΛΤΑ- ΜΕΒΓΑΛ ως αγοραστών νωπού αγελαδινού γάλακτος

Μερίδια αγοράς στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος

72. Ως προς τη θέση των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ ως αγοραστών νωπού αγελαδινού γάλακτος, σημειώνονται τα εξής: Με βάση τα ανωτέρω, το αθροιστικό μερίδιο που κατέχουν οι ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ ως αγοραστές νωπού αγελαδινού γάλακτος στην ελληνική επικράτεια για το 2019 παραμένει υψηλό και άνω του ορίου του 22% που είχε θέσει η Αναληφθείσα Δέσμευση, παρότι τα ποσοστά απορρόφησης των εταιριών ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ παρουσιάζουν πτωτική πορεία (περίπου [...] % το 2019 έναντι του [...] % που κατείχαν το 2016 -έτος προ της συγκέντρωσης- και του [...] % που κατείχαν το 2018). Ομοίως, τόσο σε επίπεδο Μακεδονίας όσο και σε επίπεδο Κεντρικής Μακεδονίας τα αθροιστικά μερίδια των μερών υπερέβησαν το [...] % ([...] % και [...] %, αντίστοιχα, για το 2019).

73. Σε επίπεδο νομών, στους οποίους αφορά η Αναληφθείσα Δέσμευση, τα αθροιστικά μερίδια αγοράς των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ στους τέσσερις κοινούς νομούς, παραμένουν υψηλά. Συγκεκριμένα, στον Νομό Θεσσαλονίκης το μερίδιο αγοράς των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ είναι [...] %, στον Νομό Ξάνθης [...] %, στον Νομό Κιλκίς [...] % και στον Νομό Πέλλας [...] %, με βάση τα στοιχεία του 2019 και με φθίνουσα σειρά αναφοράς των νομών ανάλογα με τη συμβολή τους στην συνολική ποσότητα εισκομίσεων νωπού αγελαδινού γάλακτος. Σημειώνεται δε ότι, οι τέσσερις αυτοί νομοί, καθώς και ο νομός Σερρών, όπου το μερίδιο αγοράς της ΔΕΛΤΑ είναι [...] %, συγκεντρώνουν αθροιστικά το [...] % των συνολικών εισκομίσεων γάλακτος για το έτος 2019 και βρίσκονται στην πρώτη δεκάδα των γαλακτοπαραγωγών νομών της χώρας, γεγονός που απεικονίζει τη σημαντικότητά τους ως προς την γαλακτοπαραγωγή στην ελληνική επικράτεια και τη σημασία της θέσεως των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ ως αγοραστών γάλακτος στους εν λόγω νομούς⁴⁵.

74. Ο ανταγωνιστής των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ με το αμέσως επόμενο υψηλότερο μερίδιο απορρόφησης νωπού αγελαδινού γάλακτος εξακολουθεί να είναι στην ελληνική επικράτεια, σε επίπεδο Μακεδονίας και Κεντρικής Μακεδονίας, αλλά και στους Νομούς Θεσσαλονίκης και Ξάνθης, η εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ, με ποσοστά απορρόφησης, που ανέρχονται κατά το έτος 2019 σε [...] στην ελληνική επικράτεια (έναντι [...] κατά το έτος 2016 και [...] κατά το έτος 2018), σε [...] στο Νομό Θεσσαλονίκης (έναντι [...] το 2016 και [...] το 2018) και σε [...] στο Ν. Ξάνθης (έναντι [...] το 2016 και [...] το 2018). Ως εκ τούτου, ο επόμενος ανταγωνιστής των ΔΕΛΤΑ – ΜΕΒΓΑΛ εξακολουθεί να διαθέτει σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά απορρόφησης νωπού αγελαδινού γάλακτος, τόσο στην ελληνική επικράτεια όσο και σε επιμέρους νομούς. Σημειώνεται δε ότι τα μερίδια απορρόφησης της εν λόγω εταιρείας [...] και –με εξαίρεση τον νομό Ξάνθης– κυμαίνονται κάτω του 20%, υποδεικνύοντας την αδύναμη παρουσία της, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αποτελέσει επαρκή εναλλακτική λύση για τους παραγωγούς των εν λόγω περιοχών.

75. Εκ των ανωτέρω, προκύπτει ότι οι ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ εξακολουθούν το έτος 2019 να είναι ο σημαντικότερος πελάτης των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος, τόσο στην ελληνική

⁴⁵ Βλ. και Απόφαση ΕΑ 650/2017, σκ. 146 και Μ. 1221 Rewe/ Meini, σκ. 82-87, 109-110, όπου, παρά το γεγονός ότι ως σχετική γεωγραφική αγορά είχε οριστεί η εθνική επικράτεια, το γεγονός ότι η νέα οντότητα αποκτούσε σημαντική δύναμη σε ορισμένες περιοχές της χώρας που αθροιστικά κατείχαν σημαντικό ποσοστό του κύκλου εργασιών της εθνικής επικράτειας αξιολογήθηκε ως πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών.

επικράτεια, όσο και στις σημαντικότερες γαλακτοπαραγωγικές περιοχές της χώρας, με διαφορά που υπερβαίνει το [...] % σε πανελλήνιο επίπεδο (έναντι [...] % το 2016 και [...] % το 2018) έναντι του πλησιέστερου ανταγωνιστή τους, που έπεται αυτών σε απορρόφηση νωπού αγελαδινού γάλακτος, ενώ τοπικά η διαφορά του μεριδίου αγοράς των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ από το μερίδιο αγοράς της εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ ως πλησιέστερου ανταγωνιστή των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ ανέρχεται, κατ' ανώτατο, σε [...] % (στον Νόμο [...]).

76. Η ως άνω διαπίστωση δεν διαφοροποιείται, αλλά αντιθέτως ενισχύεται, από την πτωτική πορεία του αθροιστικού μεριδίου των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ την τετραετία 2016-2019, καθώς το απολεσθέν μερίδιο αγοράς των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ [...] φαίνεται να προσαυξάνει το μερίδιο αγοράς πολλών και κατά πολύ μικρότερων επιχειρήσεων (το 2016 το μερίδιο αγοράς ανερχόταν σε [...] %, ενώ το 2019 το μερίδιο αγοράς ανέρχεται σε [...] %).

Διαπραγματευτική δύναμη των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος

77. Οι παραγωγοί νωπού αγελαδινού γάλακτος είναι ακόμη σε μεγάλο βαθμό κατακερματισμένοι, παρά την περαιτέρω μείωση του αριθμού τους, που αναφέρθηκε ανωτέρω⁴⁶. Υπενθυμίζεται ότι το 2019, εκ των 2.613 γαλακτοπαραγωγών, οι 2.485 ήτοι ποσοστό περίπου 95% του συνόλου των παραγωγών, παράγουν ποσότητες μικρότερες των 1000 τόνων, ενώ περίπου το 45% του συνόλου των παραγωγών παράγει ποσότητες κάτω των 50 τόνων (που αντιστοιχεί στο 3,3% της συνολικής εγχώριας παραγωγής), και επομένως η συντριπτική πλειοψηφία των παραγωγών εξακολουθούν να είναι εξαιρετικά μικρές επιχειρήσεις. Η εικόνα κατακερματισμού των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος είναι κατ' ουσίαν αμετάβλητη κατά τα έτη 2017-2019, καθώς το εν λόγω διάστημα περισσότεροι από τους μισούς παραγωγούς στην ελληνική επικράτεια (το 58%) παρήγαγαν ποσότητες κάτω του 9% των παραδόσεων στις γαλακτοβιομηχανίες (βλ. Πίνακας 6 και Πίνακας 7). Παράλληλα, όπως ήδη αναφέρθηκε⁴⁷, κατά το έτος 2019, το [...] % της εγχώριας παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος προήλθε από μεμονωμένους παραγωγούς, όπως ακριβώς και κατά το έτος 2016, και μόλις το [...] % από ενώσεις/συνλόγους παραγωγών. Ιδίως δε για τις ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, κατά το 2019, το [...] % και το [...] % αντίστοιχα προήλθαν από μεμονωμένους παραγωγούς (έναντι ποσοστών [...] % και [...] % το 2016)⁴⁸.

78. Με βάση τα ως άνω στοιχεία, εκτιμάται ότι οι παραγωγοί εξακολουθούν επί του παρόντος να είναι σε μειονεκτική διαπραγματευτική θέση έναντι των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ, γεγονός που δεν προβλέπεται να αλλάξει ριζικά εντός του επόμενου έτους, για το οποίο εξετάζεται η παράταση της δέσμευσης. Την εκτίμηση αυτή δεν αναμένεται να επηρεάσει εντός του επόμενου έτους ούτε η εφαρμογή του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2020/599 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς ο εν λόγω Κανονισμός δε φαίνεται μέχρι στιγμής να έχει εφαρμογή στην ελληνική επικράτεια.

79. Επιπλέον, κατά τη νέα έρευνα της ΓΔΑ και την επεξεργασία των στοιχείων που προσκόμισαν τα μέρη, διαπιστώθηκε ότι οι μετακινήσεις γαλακτοπαραγωγών από (αποχωρήσεις) και προς (αφίξεις) τις ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ αντιστοιχούν σε πολύ μικρό ποσοστό των ποσοτήτων

⁴⁶ Βλ. π.χ. Μ.1221, Rewe/Meinl, σκ. 89-92 (όπου το γεγονός ότι υφίστατο λιγότερη συγκέντρωση στην πλευρά των παραγωγών σε σχέση με την πλευρά των αγοραστών αξιολογήθηκε ως παράγοντας που ενίσχυε την πιθανότητα δημιουργίας δεσπόζουσας αγοραστικής ισχύος της νέας οντότητας που θα προέκυπτε από την συγκέντρωση, η οποία σημειωτέον δραστηριοποιούνταν ως αγοραστής στον κλάδο λιανικού εμπορίου), καθώς και παρ. 19 και 20 (Πίνακας 6 και Πίνακας 7), ανωτέρω.

⁴⁷ Βλ. Πίνακας 1 ανωτέρω.

⁴⁸ Βλ. Πίνακας 3, ανωτέρω.

νωπού αγελαδινού γάλακτος που αγοράζουν οι ΔΕΛΤΑ-MEBΓΑΛ. Η ίδια εικόνα επιβεβαιώνεται και από τους ανταγωνιστές των μερών.

80. Συγκεκριμένα, για τη ΔΕΛΤΑ, κατά μέσο όρο εντός της διετίας 2018-2019, οι μεν αφίξεις καλύπτουν το [...]%, οι δε αποχωρήσεις το [...] % των συνολικών αγορών της, ενώ για τη ΜΕΒΓΑΛ, οι μεν αφίξεις καλύπτουν το [...]%, οι δε αποχωρήσεις το [...] % των συνολικών αγορών της.⁴⁹ Αντίστοιχα, από τα στοιχεία των λοιπών γαλακτοβιομηχανιών προκύπτει ότι οι μετακινήσεις παραγωγών ανάμεσα στις γαλακτοβιομηχανίες αφορούν παραγωγούς που συνεισφέρουν μικρές ποσότητες γάλακτος⁵⁰. Ως εκ τούτου, παρά τις όποιες μετακινήσεις παραγωγών, οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ-MEBΓΑΛ διατηρούν τη διετία 2018-2019 περίπου τις ίδιες ποσότητες εισκομισθέντος γάλακτος, ενώ οι μετακινήσεις παραγωγών ανάμεσα στις γαλακτοβιομηχανίες αφορούν παραγωγούς που συνεισφέρουν μικρές ποσότητες αγελαδινού γάλακτος⁵¹.

81. Από τα ανωτέρω, προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι μετακινήσεις των γαλακτοπαραγωγών δεν μπορούν να αποτελέσουν επαρκές αντίβαρο στην αγοραστική δύναμη των ΔΕΛΤΑ-MEBΓΑΛ, γιατί αφορούν πολύ μικρό μέρος της ποσότητας που αγοράζουν οι γαλακτοβιομηχανίες.

82. Από τη μεριά [...], όπως προαναφέρθηκε, η [...] αναφέρει στις απαντήσεις της ότι σπάνια συμβαίνουν μετακινήσεις παραγωγών μεταξύ των γαλακτοβιομηχανιών, γεγονός που επιβεβαιώνεται από τα ανωτέρω ποσοτικά στοιχεία, παρότι κατά εκτίμηση της ίδιας της εταιρείας η μετακίνηση παραγωγών είναι εύκολη υπό την έννοια ότι η δραστηριότητα των γαλακτοβιομηχανιών έχει σχεδόν εκμηδενίσει τις αποστάσεις.⁵²

Συμπέρασμα

83. Ενόψει όλων των ανωτέρω, ήτοι: α) του υψηλού αθροιστικού μεριδίου απορρόφησης νωπού αγελαδινού γάλακτος που διαθέτουν οι ΔΕΛΤΑ-MEBΓΑΛ πανελλαδικά, αλλά και στην Μακεδονία και την Κεντρική Μακεδονία, τις περιοχές της ελληνικής επικράτειας με το μεγαλύτερο όγκο παραγωγής, β) της απόστασης του μεριδίου τους από τα αντίστοιχα μερίδια του σημαντικότερου ανταγωνιστή τους, γ) του γεγονότος ότι οι παραγωγοί εξακολουθούν να είναι κατακερματισμένοι και δεν διαθέτουν διαπραγματευτική ισχύ, και δ) του γεγονότος ότι οι μετακινήσεις παραγωγών μεταξύ των γαλακτοβιομηχανιών είναι εξαιρετικά περιορισμένες με βάση στοιχεία εισκομιζόμενης ποσότητας γάλακτος (και όχι αριθμού παραγωγών που μετακινούνται), εκτιμάται ότι οι ΔΕΛΤΑ-MEBΓΑΛ εξακολουθούν να κατέχουν ενισχυμένη αγοραστική ισχύ στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος (άνω του ορίου του 22% που είχε θέσει η Αναληφθείσα Δέσμευση) και κατ' επέκταση να διαθέτουν την ικανότητα να μειώσουν την τιμή αγοράς του νωπού γάλακτος, χωρίς οι παραγωγοί να δύνανται να αντιδράσουν αποτελεσματικά. Όσον αφορά δε τα κίνητρα των εταιρειών για μείωση των τιμών αγοράς γάλακτος, επισημαίνεται ότι η ΔΕΛΤΑ τα τελευταία έτη (2016-2019) προσφέρει [...] τιμών

---

⁴⁹ Βλ. Πίνακας 15 και

Πίνακας 16 της παρούσας.

⁵⁰ Βλ. Πίνακας 17 της παρούσας.

⁵¹ Βλ. παρ. 41, 43 και 45 της παρούσας.

⁵² Βλ. παρ. 46 της παρούσας.

αγοράς στους παραγωγούς, ενώ η ΜΕΒΓΑΛ [...] περιορίζεται από το επιχειρηματικό σχέδιο⁵³, το οποίο τέθηκε υπόψη της ΕΑ, στο πλαίσιο της γνωστοποίησης της συγκέντρωσης των μερών, και το οποίο ισχύει έως και το 2021. Στο σχέδιο αυτό συμπεριλαμβάνεται πρόβλεψη της Διοίκησης της ΜΕΒΓΑΛ για [...], καθόλη τη διάρκεια του σχεδίου ([...]). Εν όψει των ανωτέρω, η εκδηλωθείσα στο ως άνω επιχειρηματικό σχέδιο, πρόθεση της ΜΕΒΓΑΛ για τήρηση σταθερής μέσης τιμής αφορά και το επόμενο έτος.

III.3.2 Αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της Αναληφθείσας Δέσμευσης και τις επιπτώσεις της στις συνθήκες αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος

Τιμολόγηση και όγκος παραγωγής στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος

84. Επιπλέον, ως προς τις εν γένει συνθήκες της αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος και την αποτελεσματικότητα της Αναληφθείσας Δέσμευσης σημειώνονται τα ακόλουθα. Κατά το 2018 αναστράφηκε η φθίνουσα πορεία της εγχώριας παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος (620.872.012 κιλά το 2018 έναντι 601.745.212 κιλά το 2016), και το 2019 διατηρήθηκε η ανοδική της πορεία (632.968.425 κιλά).⁵⁴ Ως προς τη μέση τιμή παραγωγού, ενώ το 2018 παρουσίασε μικρή θετική ποσοστιαία μηνιαία μεταβολή (σε σχέση με το 2017), το 2019 εμφανίζεται πτωτική σε σχέση με το 2018 κατά 2,9%. Έτσι, ενώ μεταξύ 2017 και 2018 η διακύμανση της τιμής του παραγωγού δεν φαίνεται να συναρτάται προς τη διακύμανση του όγκου της παραγωγής, μεταξύ 2018 και 2019 τούτο φαίνεται να αντιστρέφεται. Με την επιφύλαξη ότι πρόκειται για μικρό χρονικό διάστημα προκειμένου να εξαχθεί γενικότερο συμπέρασμα, επισημαίνεται ότι πρώτη φορά η τιμή του παραγωγού φαίνεται να ακολουθεί αντίθετη πορεία σε σχέση με τον όγκο παραγωγής, το οποίο αποτελεί ένδειξη ομαλοποίησης της τιμολόγησης στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος σύμφωνα με τους κανόνες της αγοράς. Σημειωτέον, τόσο τα μέρη (ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ), όσο και ορισμένοι ανταγωνιστές τους ([...]), εκτιμούν τη σχέση προσφοράς-ζήτησης και τον συνολικό όγκο εγχώριας παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος ως βασικό παράγοντα διαμόρφωσης της τιμής του παραγωγού.⁵⁵ Οι υπόλοιπες γαλακτοβιομηχανίες – ανταγωνιστές των μερών ([...]) εστιάζουν στον όγκο που δύναται να εισφέρει ο κάθε παραγωγός ως κρίσιμο παράγοντα διαμόρφωσης της τιμής αγοράς, και όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω,⁵⁶ η πλειονότητα των παραγωγών παραμένει κατακερματισμένη εισφέροντας μικρές ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Τιμολόγηση και ποιότητα εισκομιζόμενου νωπού αγελαδινού γάλακτος

85. Περαιτέρω, καθοριστικός παράγοντας διαμόρφωσης της τιμής αγοράς του νωπού αγελαδινού γάλακτος είναι η ποιότητά του, γεγονός το οποίο αναγνωρίζεται στην ίδια την Αναληφθείσα Δέσμευση, σύμφωνα με την οποία προβλεπόταν η δυνατότητα της κατ'εξάιρεση απόκλισης από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή σε περιπτώσεις σημαντικής υποβάθμισης της ποιότητας του γάλακτος βάσει των προδιαγραφών του. Άλλωστε, ο προσδιορισμός των

⁵³ Βλ. επιχειρηματικό σχέδιο (Business Plan) με τίτλο *Project Dairy: Independent Business Review* (Οκτώβριος 2016), που προσκομίσθηκε ως συνημμένο Σχετικό 9 στο υπ' αριθ. πρωτ. 938/15-02-2017 Έντυπο γνωστοποίησης καθώς επίσης και υπ' αριθ. 697/2019 Απόφαση της ΕΑ, παρ. 86-89.

⁵⁴ Βλ. Πίνακας 4 της παρούσας.

⁵⁵ Βλ. παρ. 47 και υποσ. 40. Αντίθετα, μόνο η εταιρεία [...] εκτιμά ότι η επίπτωση του συνολικού όγκου εγχώριας παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος στην τιμή που λαμβάνει ο παραγωγός είναι περιορισμένη.

⁵⁶ Βλ. παρ. 19 - 20, Πίνακας 6 και Πίνακας 7 και παρ. 77 - 82 της παρούσας.

αποδεκτών ποιοτικών χαρακτηριστικών του αγελαδινού γάλακτος (όρια περιεκτικότητάς του σε λίπος και πρωτεΐνη), αποκλίσεις από τα οποία συνιστούν σημαντική υποβάθμιση αυτού και δικαιολογούν απόκλιση από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή, έγινε τον Ιανουάριο του 2020 από τον Επιβλέποντα Εντολοδόχο. Κατά τούτο, ήρθαν και οι λόγοι που έχουν οδηγήσει σε μεγάλη χρονική καθυστέρηση στην εφαρμογή της Αναληφθείσας Δέσμευσης, δεδομένου ότι η μεν ΜΕΒΓΑΛ [...], ενώ η ΔΕΛΤΑ [...]⁵⁷. Υπενθυμίζεται ότι, κατά την Αναληφθείσα Δέσμευση, οι σχετικές καταβολές πρέπει να γίνονται, κατ' ανώτατο, εντός τριμήνου από το τέλος κάθε δωδεκαμήνου, κάτι που εκκρεμούσε μέχρι πρότινος, [...]. Ως εκ τούτου, η προοπτική έγκαιρης, και συνεπώς αποτελεσματικής, εφαρμογής της Αναληφθείσας Δέσμευσης είναι για πρώτη φορά περισσότερο υπαρκτή από ποτέ.

Τιμολόγηση των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος

86. Τέλος, από τα στοιχεία του Πίνακα 11 ανωτέρω, προκύπτει, ότι οι τιμές αγοράς νωπού γάλακτος της εταιρείας ΔΕΛΤΑ είναι [...] καθ' όλη τη χρονική περίοδο 2014-2019 τόσο έναντι των τιμών των σημαντικότερων ανταγωνιστών της, [...], όσο και έναντι της μέσης τιμής της αγοράς. Όπως προαναφέρθηκε, ο Πίνακας 11 που στηρίζεται σε στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ δεν λαμβάνει υπόψη τις καταβολές της ελάχιστης εγγυημένης τιμής που έκανε ετεροχρονισμένα ([...]) η ΔΕΛΤΑ.⁵⁸ Αλλά ακόμη και βάσει των στοιχείων που προσκόμισε η ίδια η ΔΕΛΤΑ για το 2019,⁵⁹ λαμβάνοντας υπόψη τις ετεροχρονισμένες καταβολές της ελάχιστης εγγυημένης τιμής που έκανε, η ΔΕΛΤΑ εξακολούθησε να αγοράζει [...] τόσο από τον μέσο όρο της αγοράς, όσο και από τους σημαντικότερους ανταγωνιστές της και κατά το 2019. Επομένως, ναι μεν η επαπειλούμενη εφαρμογή της Αναληφθείσας Δέσμευσης δεν οδήγησε τη ΔΕΛΤΑ σε τιμές αγοράς [...] της μέσης τιμής, ωστόσο δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι συγκράτησε την [...] πτώση των τιμών παραγωγού στις οποίες θα αγόραζε η ΔΕΛΤΑ, απουσία της επικείμενης απόδοσης της ελάχιστης εγγυημένης τιμής. Ως προς τη ΜΕΒΓΑΛ, από τα στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ και εκείνων που προσκόμισε η ίδια η εταιρεία προκύπτει ότι η μέση τιμή αγοράς από τη ΜΕΒΓΑΛ για το 2019 είναι κατά τι [...] από τη μέση τιμή παραγωγού, εάν δεν ληφθούν υπόψη οι ετεροχρονισμένες καταβολές της ελάχιστης εγγυημένης τιμής στις οποίες έχει προβεί η ΜΕΒΓΑΛ, ενώ [...] κατά τι τη μέση τιμή παραγωγού, εάν ληφθούν υπόψη οι ανωτέρω αναφερόμενες καταβολές,⁶⁰ γεγονός που καταδεικνύει την αποτελεσματικότητα της Αναληφθείσας Δέσμευσης.

Συμπέρασμα

87. Από το σύνολο των ανωτέρω, εκτιμάται ότι οι συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος δεν έχουν μεταβληθεί ουσιωδώς έναντι του χρόνου έναρξης ισχύος της Αναληφθείσας Δέσμευσης. Σε καμία δε περίπτωση, δεν μπορούν να

⁵⁷ Βλ. παρ. 29 και 31 ανωτέρω. Για την πρώτη περίοδο εφαρμογής της Δέσμευσης (1.10.2017-30.9.2018) η ΔΕΛΤΑ[...].

⁵⁸ Βλ. παρ. 26 ανωτέρω.

⁵⁹ Βλ. Πίνακας 12 ανωτέρω.

⁶⁰ Βλ.

Πίνακας 10,

Πίνακας 11 και Πίνακας 12 ανωτέρω.

ανατρέψουν το συμπέρασμα ότι οι ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ διαθέτουν ακόμα ενισχυμένη αγοραστική δύναμη στην εν λόγω αγορά και έχουν την ικανότητα και το κίνητρο να μειώσουν μονομερώς την τιμή αγοράς του νωπού αγελαδινού γάλακτος, χωρίς οι παραγωγοί να δύνανται να αντιδράσουν αποτελεσματικά. Επιπλέον, η τιμολόγηση στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος παρουσιάζει κάποια σημάδια ομαλοποίησης, παρά την εφαρμογή της Αναληφθείσας Δέσμευσης με, κατά το μάλλον ή ήττον, χρονική καθυστέρηση. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την προοπτική εφαρμογής της Αναληφθείσας Δέσμευσης χωρίς καμία χρονική καθυστέρηση πλέον, συνηγορούν υπέρ της παράτασης της ισχύος της Αναληφθείσας Δέσμευσης για ένα επιπλέον (τελευταίο) έτος, προς πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού αποτελεσματικότητας της Αναληφθείσας Δέσμευσης, στο πλαίσιο που έθεσε η υπ' αριθμ. 650/2017 Απόφαση της ΕΑ.

III.3.3 Αντίκρουση των ισχυρισμών των μερών

88. Τα μέρη πρόβαλαν σειρά ισχυρισμών προς υποστήριξη της θέσης τους ότι η ισχύς της Αναληφθείσας Δέσμευσης δεν πρέπει να παραταθεί, και ότι αυτή είναι δυσανάλογη, αλλά και αναποτελεσματική.⁶¹ Αντιθέτως, η [...]εκτιμά ότι η τυχόν άρση της Αναληφθείσας Δέσμευσης θα επηρεάσει αρνητικά τους παραγωγούς ως το λιγότερο ισχυρό μέρος της διαπραγμάτευσης⁶², ενώ οι απόψεις των ανταγωνιστών των μερών – γαλακτοβιομηχανιών ποικίλουν, με μάλλον κρατούσα την άποψη ότι η Αναληφθείσα Δέσμευση λειτούργησε ([...]) και ότι οι επιπτώσεις τυχόν παράτασης της ισχύος ή τυχόν άρσης της Αναληφθείσας Δέσμευσης δεν μπορούν ουσιαστικά να εκτιμηθούν από τις γαλακτοβιομηχανίες ([...]).⁶³

89. Ως προς τον ισχυρισμό των μερών ότι η Αναληφθείσα Δέσμευση περιορίζει την αυτόνομη διαμόρφωση των τιμών παραγωγού από τις ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ και οδηγεί στον καθορισμό των τιμών τους σε συνάρτηση με τις τιμές των ανταγωνιστών τους, σημειώνονται τα εξής: η Δέσμευση προτάθηκε και αναλήφθηκε από τα μέρη ακριβώς γιατί, συνεπεία της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, τα μέρη θα αποκτούσαν ενισχυμένη αγοραστική δύναμη και άρα θα είχαν τη δυνατότητα να δρουν αυτόνομα και ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες και τους προμηθευτές τους, και έπρεπε να διασφαλισθεί, προκειμένου να εγκριθεί η συγκέντρωση, ο περιορισμός της δυνατότητάς αυτής. Ως εκ τούτου, η ως άνω κριτική των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ ασκείται αλυσιτελώς.

90. Αντίστοιχα, τόσο η ΔΕΛΤΑ όσο και η ΜΕΒΓΑΛ, ισχυρίζονται ότι η Δέσμευση εξασφαλίζει στους ανταγωνιστές τους πλεονεκτική θέση και δημιουργεί καθεστώς ανεπαρκούς λειτουργίας του ανταγωνισμού, διότι ο ρυθμός εξέλιξης των τιμών, στις οποίες αγοράζουν οι ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ, επηρεάζεται από αγοραστές με ισχυρή αγοραστική δύναμη ανά νομό ή ισχυρίζονται ότι οι ανταγωνιστές τους είναι το ίδιο ισχυροί με τα μέρη ή και ισχυρότεροι σε ορισμένους νομούς. Όμως, ο ισχυρισμός αυτός παραβλέπει τη διαπίστωση της υπ' αριθ. 650/2017 Απόφασης της ΕΑ ότι ως προς τους νομούς που καλύπτονται από τη Δέσμευση, είναι ακριβώς οι ως άνω εταιρείες (ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ) που διαθέτουν τη σημαντικότερη αγοραστική ισχύ, η διαπίστωση δε αυτή εξακολουθεί να ισχύει με βάση τα στοιχεία του 2019.

91. Εξάλλου, η ΔΕΛΤΑ προβάλλει σειρά ισχυρισμών, με τους οποίους ασκείται κυρίως κριτική στο υπέρμετρο και δυσανάλογο της Δέσμευσης σε σχέση με τα προβλήματα που καλείται να

⁶¹ Βλ. Κεφ. III.1 της παρούσας.

⁶² Βλ. παρ. 71 ανωτέρω.

⁶³ Βλ. παρ. 61 - 70 ανωτέρω.

αντιμετωπίσει. Ως προς τον ισχυρισμό αυτό, επισημαίνεται ότι τα ίδια τα μέρη, συμπεριλαμβανομένης της ΔΕΛΤΑ, πρότειναν την ανάληψη, μεταξύ άλλων, της συγκεκριμένης Δέσμευσης για να αρθούν οι σχετικοί προβληματισμοί της ΕΑ στο πλαίσιο γνωστοποίησης της απόκτησης κοινού ελέγχου επί της ΜΕΒΓΑΛ από τη ΔΕΛΤΑ και μετόχους της ΜΕΒΓΑΛ, οποιαδήποτε δε κριτική ως προς την καταλληλότητά της είναι πλέον όψιμη και αλυσιτελής. Αντίστοιχα ισχύουν ως προς την κριτική που ασκεί η ΔΕΛΤΑ ως προς τον πολύπλοκο χαρακτήρα της Δέσμευσης και των σχετικών υπολογισμών της ελάχιστης εγγυημένης τιμής, αλλά και ως προς το υψηλό οικονομικό κόστος, που συνεπάγεται η εφαρμογή της. Ο δε ισχυρισμός της ΔΕΛΤΑ ότι κατέβαλε αναδρομικά ποσά σε παραγωγούς οι οποίοι, κατά τη χρονική στιγμή της εκταμίευσης, είχαν διακόψει οικειοθελώς τη συνεργασία τους μαζί της, προβάλλεται αλυσιτελώς καθώς οι καταβολές αφορούν περιόδους για τις οποίες οι δικαιούχοι-παραγωγοί συνεργάζονταν με τη ΔΕΛΤΑ.

92. Άλλωστε, τόσο η ΔΕΛΤΑ όσο και η ΜΕΒΓΑΛ υποστηρίζουν ότι ουδέποτε μετά τη συγκέντρωση έχουν δράσει στην αγορά ως μία επιχείρηση έναντι των παραγωγών, αλλά απεναντίας διαπραγματεύονται και συναλλάσσονται αυτόνομα. Τούτο, ωστόσο, ακόμα και αν αληθεύει, είναι νόμω αβάσιμο καθώς, συνεπεία της συγκέντρωσης, η ΜΕΒΓΑΛ ελέγχεται πλέον από κοινού από τη ΔΕΛΤΑ και τους μετόχους της ΜΕΒΓΑΛ, και δεν υφίσταται κανένα νομικό ή πραγματικό εμπόδιο στο να δρουν, ανά πάσα στιγμή, στην αγορά ως μία επιχείρηση.

93. Περαιτέρω, η ΔΕΛΤΑ ισχυρίζεται ότι η αύξηση της **παραγωγής βιολογικού αγελαδινού γάλακτος**, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ δεν διακρίνει τις τιμές του συμβατικού από το βιολογικό γάλα, μέχρι τις 31.12.2020⁶⁴, επηρεάζει αυξητικά τη μέση τιμή ανά νομό και συνεπώς αυξάνει ανάλογα και την ελάχιστη εγγυημένη τιμή. Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 5 της παρούσας, οι ποσότητες που αφορούν αγορές βιολογικού αγελαδινού γάλακτος της ΔΕΛΤΑ αποτελούν ένα μικρό μεν, αλλά συνεχώς αυξανόμενο ποσοστό της συνολικής παραγωγής αγελαδινού γάλακτος. Ειδικότερα, σύμφωνα με στοιχεία της ΔΕΛΤΑ, οι αγορές βιολογικού αγελαδινού γάλακτος το 2020 καταλαμβάνουν το [...] % επί των συνολικών αγορών αγελαδινού γάλακτος της εταιρείας. Ωστόσο, οι εν λόγω αγορές από την ΔΕΛΤΑ παρουσιάζουν [...] τάση εντός του 2020, αφού τον Ιανουάριο καταλαμβάνουν το [...] % και τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους καταλαμβάνουν το [...] % επί των συνολικών αγορών αγελαδινού γάλακτος της εταιρείας⁶⁵. Σύμφωνα δε με το υπ' αριθμ. 80/15.02.2021 Συμπληρωματικό Υπόμνημα της εταιρείας προκύπτει ότι [...] ^[66]. [...]».

94. Σύμφωνα με το υπ' αριθ. πρωτ. 537/20.10.2020 Υπόμνημα της εταιρείας (βλ. σχετ. 7) προκύπτει ότι η τιμή του συμβατικού αγελαδινού νωπού γάλακτος κυμαίνεται από [...] έως [...] ευρώ το κιλό, ενώ η αντίστοιχη **τιμή του βιολογικού γάλακτος** κυμαίνεται από [...] έως [...] ευρώ το κιλό. Σύμφωνα δε με το υπ' αριθ. πρωτ. 80/15.02.2021 Συμπληρωματικό Υπόμνημα της εταιρείας (Σχετικό Α) προκύπτει ότι κατά το 2019 η τιμή του βιολογικού γάλακτος στο νομό της [...] ήταν «..... [...].....»⁶⁷, ενώ στο νομό [...] ήταν [...].

95. Σύμφωνα πάντα με το Συμπληρωματικό Υπόμνημα της, η εταιρεία αναφέρει ότι η επίδραση της τιμής του βιολογικού γάλακτος στην μέση τιμή νωπού αγελαδινού γάλακτος και κατ'

⁶⁴ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 84/15.02.2021 επιστολή της εταιρείας.

⁶⁵ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 537/20.10.2020 Υπόμνημα της εταιρείας, σχετικό 7.

⁶⁶ Βλ. σχετικά και αναφορά του Διευθυντή της Ζώνης γάλακτος της ΔΕΛΤΑ, 90^η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 23^{ης} Δεκεμβρίου 2020, σελ. 30.

⁶⁷ Βλ. σελ. 23 του υπ' αριθ. πρωτ. 80/15.02.2021 Συμπληρωματικού Υπομνήματος της εταιρείας.

επέκταση η ελάχιστη εγγυημένη τιμή ανά νομό εμφανίζεται τεράστια και αυξημένη διότι κατά τον υπολογισμό της λαμβάνεται υπόψη η τιμή του βιολογικού γάλακτος. Ειδικότερα, η εταιρεία «... [...]». Κατά την εταιρεία, πάντα, η μέση τιμή του νωπού αγελαδινού γάλακτος κατά την περίοδο 12^{ος} 2019 έως 11^{ος} 2020 στο νομό [...], βάσει μόνο των ποσοτήτων συμβατικού γάλακτος που αγόρασε η εταιρεία από τους παραγωγούς κατά την ίδια περίοδο, θα ήταν [...]€/Kg μικρότερη σε σχέση με την τιμή που πλήρωσε στους παραγωγούς διότι δεν μπορούσαν να υπολογίσουν διακριτά τις ποσότητες συμβατικού και βιολογικού γάλακτος. Η αντίστοιχη τιμή για το νομό [...] είναι [...]€/Kg. Συνεπώς, κατά την εταιρεία «... [...]»⁶⁸.

96. Όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω⁶⁹, στις 15.02.2021 τα μέρη με την υπ' αριθ. πρωτ. 80/15.02.2021 επιστολή τους ενημέρωσαν την ΕΑ, κατόπιν επιστολής της ίδιας ημέρας του ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ προς αυτά, ότι από 01.01.2021 ο ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ θα δίνει τη δυνατότητα στους αγοραστές γάλακτος να αναφέρουν προς αυτόν διακριτά τις ποσότητες συμβατικού και βιολογικού γάλακτος. Στην εν λόγω επιστολή, ο ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ βεβαιώνει τα μέρη ότι έχουν ολοκληρωθεί όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την διακριτή καταγραφή των στοιχείων, ήτοι, των ποσοτήτων και αξιών συμβατικού και αγελαδινού γάλακτος⁷⁰.

97. Συνεπώς, εκ των ανωτέρω αναλυθέντων επί του βιολογικού γάλακτος, η εταιρεία αναφέρει ότι «..... η ΕΑ πρέπει να παρέμβει διορθωτικά και να κάνει δεκτό, σε περίπτωση που παραταθεί η δέσμευση, το αίτημα μας εξαίρεσης του βιολογικού γάλακτος.....». Κατά την Επιτροπή, το αίτημα των μερών για εξαίρεση του βιολογικού γάλακτος από τον υπολογισμό της μέσης τιμής νωπού αγελαδινού γάλακτος και κατ' επέκταση της ελάχιστης εγγυημένης τιμής ανά νομό, κρίνεται λογικό και βάσιμο, χωρίς πάντως να αποτελεί τροποποίηση των αναληφθεισών από τα μέρη δεσμεύσεων με την υπ' αριθμ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ. Και τούτο διότι, κατά την εν λόγω Απόφαση, η ΕΑ δεν έκρινε σκόπιμη την περαιτέρω διάκριση μεταξύ βιολογικού και συμβατικού γάλακτος, δεδομένου ότι τα εμπλεκόμενα μέρη αγοράζαν, κατά τον χρόνο εκείνο, μόνο συμβατικό γάλα⁷¹. Συνεπώς, η Επιτροπή αναφέρθηκε, στην απόφαση εκείνη, στην αναγκαιότητα εφαρμογής των δεσμεύσεων σε μία ενιαία αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος, της οποίας το μέγεθος υπολογίστηκε στο σύνολο του, μόνο με βάση τις ποσότητες συμβατικού γάλακτος. Ωστόσο, βάσει των πλέον πρόσφατων στοιχείων που προσκόμισαν τα μέρη στην Επιτροπή, στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης, σε σχέση με το βιολογικό γάλα και την επίδραση της τιμής του στη μέση τιμή νωπού αγελαδινού γάλακτος και, κατ' επέκταση, στην ελάχιστη εγγυημένη τιμή ανά νομό, κατά τα ανωτέρω, και ιδίως λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι από την 01.01.2021 ο ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ δίνει πλέον τη δυνατότητα στους αγοραστές γάλακτος να αναφέρουν προς αυτόν διακριτά τις ποσότητες συμβατικού και βιολογικού γάλακτος, η ΕΑ κρίνει ότι το τελευταίο αυτό (ήτοι το βιολογικό γάλα) πρέπει, ενόψει των νέων συνθηκών και στοιχείων που ετέθησαν υπόψη της από τα μέρη και από τον ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, και τα οποία δεν ήταν γνωστά κατά την λήψη της υπ' αριθμ. 650/2017 Απόφασης, να εξαιρεθεί από τον υπολογισμό της ελάχιστης εγγυημένης τιμής νωπού αγελαδινού γάλακτος ανά νομό, από 01.01.2021 και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η δέσμευση Α.1 – Α.1.1. που προβλέπεται στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ, ώστε

⁶⁸ Βλ. σχετικά και σελ. 26 του υπ' αριθ. πρωτ. 80/15.02.2021 Συμπληρωματικού Υπομνήματος της εταιρείας.

⁶⁹ Βλ. σχετικά υποσ. 40.

⁷⁰ Κάτι το οποίο είχε φανεί από την 01.12.2020 επιστολή του αρμόδιου προϊστάμενου της Διεύθυνσης διακίνησης ελέγχου γάλακτος και κρέατος του ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ προς τα μέρη. Βλ. σχετικά σελ. 27 του Συμπληρωματικού Υπομνήματος της εταιρείας.

⁷¹ Βλ. σχετικά παρ. 97 της υπ' αριθ. 697/2019 Απόφασης ΕΑ.

κατά το εν λόγω διάστημα η αναληφθείσα δέσμευση να συνάδει με το πνεύμα και τον σκοπό της 650/2017 Απόφαση ΕΑ.

98. Η ΔΕΛΤΑ ισχυρίζεται επίσης ότι δεν μπορεί θεμελιωθεί δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ με αθροιστικό μερίδιο κάτω του 30%, το οποίο βαίνει μειούμενο. Όμως, επισημαίνεται ότι η διαπίστωση της δημιουργίας ή ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσης είναι το νομικό τεστ στο πλαίσιο αξιολόγησης συγκεντρώσεων υπό τα άρθρα 5-10 του ν. 3959/2011. Εν προκειμένω, η υπόθεση εισήχθη στην Ολομέλεια με τη διαδικασία του άρθρου 15 του ν. 3959/2011, αντικείμενό της δε είναι αποκλειστικός και μόνο η «...αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης αυτής και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά...», όπερ και περιλαμβάνεται στην παρούσα, στο πλαίσιο της οποίας διαπιστώνεται ότι οι συνθήκες ανταγωνισμού του έτους 2016 δεν έχουν ουσιαδώς μεταβληθεί κατά το 2019. Συνεπώς, δεν απαιτείται εν προκειμένω η διαπίστωση δημιουργίας ή ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσης στην παρούσα, όχι γιατί όπως ισχυρίζονται τα μέρη το αθροιστικό μερίδιο αγοράς των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ υπολείπεται του 30%, αλλά γιατί δεν είναι αντικείμενο εξέτασης της παρούσας. Στο πλαίσιο δε του αντικείμενου της παρούσας υπόθεσης, που όπως προεκτέθηκε είναι η «...αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης αυτής και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά...», το αθροιστικό μερίδιο αγοράς των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ για το 2019 παραμένει άνω του ορίου του 22% που είχε θέσει η Αναληφθείσα Δέσμευση, όριο το οποίο, άλλωστε, επιβεβαιώνεται και νομολογιακά⁷².

99. Αντίστοιχα, κατά τη νομολογία, η μείωση των μεριδίων αγοράς μίας επιχείρησης δεν μπορεί, αφεαυτής, να αποτελέσει απόδειξη για την έλλειψη δεσπόζουσας θέσης⁷³. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπως προαναφέρθηκε, το αθροιστικό μερίδιο των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ παραμένει κατά πολύ υψηλότερο του ορίου του 22% που αναφέρεται στην Απόφαση 650/2017 παρά την πτωτική του πορεία, η σημαντική διαφορά από τον πλησιέστερο ανταγωνιστή τους (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ) διατηρείται, και το μερίδιο αγοράς που χάνουν οι ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ δεν προσauξάνει εκείνο του πλησιέστερου ανταγωνιστή τους αλλά επιχειρήσεων κατά πολύ μικρότερων. Άλλωστε, το επιχείρημα της ΔΕΛΤΑ σχετικά με τη διακοπή της λειτουργίας του εργοστασίου της στο Πλατύ Ημαθίας δεν αναμένεται να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τις εισκομίσεις της ΔΕΛΤΑ το 2020 σε σχέση με το 2019, καθώς η διακοπή της λειτουργίας του εργοστασίου της έχει ήδη πραγματοποιηθεί από τα μέσα του 2019 και ενδεχομένως να συνδέεται με τη μείωση του μεριδίου αγοράς των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ το 2019⁷⁴. Συναφώς, κρίνεται απορριπτέο από την ΕΑ το επιχείρημα των μερών ότι σε περίπτωση παράτασης της δέσμευσης Α.1 – Α.1.1. που προβλέπεται στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ, θα πρέπει να περιοριστεί η ισχύς της στους νομούς που τα μέρη συγκεντρώνουν αθροιστικό μερίδιο αγοράς 40% ή ανώτερο⁷⁵. Και τούτο διότι όχι μόνο η ΕΑ δεν δύναται a fortiori να τροποποιήσει την ανωτέρω αναληφθείσα δέσμευση στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ, όπως λανθασμένα υποστηρίζουν τα μέρη⁷⁶, αλλά και γιατί κάτι τέτοιο δεν το επιτρέπουν οι συνθήκες ανταγωνισμού που σήμερα επικρατούν στην αγορά κατά την ανάλυση της παρούσας (βλ. Ενότητα II.3 της παρούσας).

⁷² Βλ. Μ. 1684 – Carrefour/Promodès, σκ. 52-55, όπου το σχετικό όριο για την αυξημένη αγοραστική ισχύ μίας επιχείρησης (“taux de menace” στην απόφαση, η οποία είναι διαθέσιμη μόνο στη γαλλική γλώσσα) τίθεται στο 20%-22% σε επίπεδο μεριδίου αγοράς. Βλ. επίσης Απόφαση ΕΑ 697/2019, υποσημείωση 69.

⁷³ Βλ. Τ-219/99, ΒΑ κατά Επιτροπής, σκ. 224.

⁷⁴ Βλ. υποσ. 30 ανωτέρω.

⁷⁵ Βλ. μεταξύ άλλων, σελ. 30 του Συμπληρωματικού Υπομνήματος των μερών.

⁷⁶ Ο.π., σελ. 18.

100. Εξάλλου, το επιχείρημα της ΔΕΛΤΑ σχετικά με τη δυναμική και διαρκή αύξηση των μετακινήσεων των παραγωγών, δεν επαληθεύεται από τα στοιχεία της έρευνας. Αντιθέτως, όπως προπαρατέθηκε, οι ποσότητες του εισκομιζόμενου γάλακτος, στις οποίες αντιστοιχούν οι αριθμητικές μετακινήσεις των γαλακτοπαραγωγών για το 2018 και 2019 είναι εξαιρετικά περιορισμένες⁷⁷. Τέλος, ως προς τον ισχυρισμό της ΔΕΛΤΑ ότι πλέον ο αριθμός των νομών με κοινή παρουσία έχει μειωθεί στους 4 και ότι η επέκταση της δέσμευσης στους όμορους νομούς είναι άνευ περιεχομένου, επισημαίνονται τα εξής: Στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης αξιολογείται η αποτελεσματικότητα της δέσμευσης περί ελάχιστης εγγυημένης τιμής και οι συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά, προκειμένου η ΕΑ να αποφανθεί υπέρ της άρσης της, ή της παράτασης της ως άνω δέσμευσης. Ως εκ τούτου δεν κρίνεται η ουσία της Απόφασης 650/2017 και ούτε ερευνάται η δυνατότητα τροποποίησης των δεσμεύσεων (προκειμένου να περιλαμβάνονται ή να εξαιρούνται από τη δέσμευση νομοί και περιοχές). Άλλωστε, ήδη στο από 23.2.2017 υπόμνημα της ΔΕΛΤΑ στο πλαίσιο της αξιολόγησης της συγκέντρωσης, η εταιρεία είχε τότε παραδεχτεί ότι «...[...]...».

101. Το επιχείρημα που προβάλλει η ΜΕΒΓΑΛ αναφορικά με τον διαρκή κίνδυνο προσέγκυσης κατώτερης ποιότητας γάλα δεν ευσταθεί και κρίνεται απορριπτέο, καθώς το ζήτημα της ποιότητας του εισκομιζόμενου γάλακτος διευθετήθηκε οριστικά τον Ιανουάριο του 2020 από τον Επιβλέποντα Εντολοδόχο, με τον καθορισμό των ορίων λίπους και πρωτεΐνης που αιτιολογούν απόκλιση από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή. Τέλος, σημειώνεται και η δυνατότητα των μερών για διακοπή συνεργασίας με τους παραγωγούς για περιπτώσεις σημαντικής υποβάθμισης της ποιότητας του γάλακτος.

102. Σύμφωνα με την αναληφθείσα δέσμευση από τα μέρη με την 650/2017 Απόφαση ΕΑ προβλέπεται «..... η αγορά από μέρους έκαστης των εταιριών ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΕ και ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ (απευθείας ή μέσω τρίτων) από κάθε παραγωγό γάλακτος - κτηνοτρόφο που έχει συνεργασία με τα μέρη κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας δέσμευσης ανά τους «Νομούς .....»⁷⁸. Επίσης, κατά την Επιτροπή, με την υπ' αριθμ. 697/2019 Απόφαση ΕΑ (σκ. 31-32), «..... [σ]τους νομούς Κιλκίς (2016, 2017, 2018 & 2019), Ξάνθης (2016), Πέλλας (2016, 2017, 2018 & 2019), Σερρών (2016 & 2017) και Φλώρινας (2016, 2017 & 2018) οι ποσότητες που αφορούν την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ έχουν εισκομιστεί από (ή και από) [...]. Κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, οι αγορές από τρίτες εταιρείες, όπως οι εταιρείες [...] και [...], πρέπει να συνυπολογίζονται στο μερίδιό της ΜΕΒΓΑΛ καθώς αυτό προβλέπεται από τις αναληφθείσες δεσμεύσεις⁷⁹ και η εταιρεία αγοράζει τα τελευταία έτη άνω του 20% των αναγκών της από τρίτες εταιρείες, με τις οποίες διατηρεί μακροχρόνιες συνεργασίες. Ειδικότερα, από το 2016 έως το πρώτο εξάμηνο του 2019 το ποσοστό αγορών της ΜΕΒΓΑΛ από τρίτες εταιρείες [...] από [...] % (το 2016) έως [...] % (το 2018) και [...] % (το α' εξάμηνο του 2019).....».

103. Τόσο στο αρχικό, όσο και στο Συμπληρωματικό Υπόμνημα τους τα μέρη προβάλλουν τον ισχυρισμό ότι σε περίπτωση παράτασης της δέσμευσης Α.1 – Α.1.1. που προβλέπεται στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ, να εξαιρεθούν από αυτή οι παραγωγοί που πωλούν γάλα στην

⁷⁷ Βλ. Πίνακας 15,

Πίνακας 16 και Πίνακας 17 της παρούσας.

⁷⁸ Κατά τα μέρη [...]». Βλ. σχετικά σελ. 27 του Συμπληρωματικού Υπομνήματος των μερών.

⁷⁹ Όπου ρητά αναφέρεται ότι «Α.1. Η αγορά από μέρους έκαστης των εταιριών ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΕ και ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ (απευθείας ή μέσω τρίτων) από κάθε παραγωγό γάλακτος - κτηνοτρόφο που έχει συνεργασία με τα μέρη κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας δέσμευσης ανά τους «Νομούς» θα γίνεται με ελάχιστη εγγυημένη τιμή, ...».

εταιρεία [...]»⁸⁰. Ειδικότερα, τα μέρη αναφέρουν ότι ενώ μέχρι το 2019 η [...] «..... [...]...»⁸¹. Όπως υποστηρίζουν τα μέρη «... [...]». Προς επίρρωση των ισχυρισμών τους τα μέρη προσκόμισαν τα ιδιωτικά συμφωνητικά ΜΕΒΓΑΛ-[...] για τα έτη 2019 και 2020 (βλ. Σχετικά Γ και Δ του Συμπληρωματικού Υπομνήματος τους), με τα οποία, κατά την κρίση τους «..... [...]»⁸². Επίσης, ο νόμιμος εκπρόσωπος της [...] αναφέρει ότι «..... [...]...»⁸³.

104. Η Επιτροπή, καταρχάς, κρίνει ότι ο ισχυρισμός των μερών ότι το πνεύμα και ο σκοπός της δέσμευσης σχετικά με τις σχέσεις συνεργασίας με τρίτους «...[...]...», αναφέρεται για πρώτη φορά από τα μέρη στο πλαίσιο της υπό κρίση διαδικασίας και δεν προβλήθηκε ούτε κατά την ανάληψη εκ μέρους τους των δεσμεύσεων με την υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ, ούτε και κατά την 697/2019 Απόφαση ΕΑ. Κατά την Επιτροπή, ο εν λόγω ισχυρισμός αποτελεί κρίση των μερών και σε καμία περίπτωση οι αγορές νωπού αγελαδινού γάλακτος μέσω τρίτων δεν προσομοιάζουν με σχέση εμπορικής αντιπροσωπείας.

105. Περαιτέρω, τα μέρη με την υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ, δεσμεύθηκαν ενώπιον της ΕΑ σχετικά με την ανάληψη της δέσμευσης Α.1 – Α.1.1. που προβλέπεται στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ και, συνεπώς, με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή. Το γεγονός ότι η [...] μεγάλωσε και άλλαξε ως εταιρεία, όπως αναφέρεται ανωτέρω, δεν αποτελεί επιχείρημα το οποίο θα πρέπει να λάβει υπόψη της η ΕΑ κατά την κρίση της στην παρούσα, δεδομένου ότι η εν λόγω εταιρεία δεν αποτελεί εμπλεκόμενο μέρος στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ. Τα μέρη στην υπό κρίση υπόθεση, ήτοι, εν προκειμένω, η εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ, θα πρέπει κατά την σύναψη ιδιωτικών συμφωνητικών με ανεξάρτητους παραγωγούς, όπως και με κάθε άλλο παραγωγό/προμηθευτή νωπού αγελαδινού γάλακτος, να λαμβάνει υπόψη της τις αναληφθείσες δεσμεύσεις με την υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ, ώστε να είναι σε θέση να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή. Το γεγονός ότι η ΜΕΒΓΑΛ δεν είναι σε θέση να γνωρίζει τους παραγωγούς που συνεργάζεται η [...] και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εφαρμόσει την δέσμευση Α.1 – Α.1.1 που προβλέπεται στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ, είναι κάτι που βαραίνει την ίδια την εταιρεία, και όχι την [...]. Η ΜΕΒΓΑΛ γνώριζε κατά την υπογραφή του ιδιωτικού συμφωνητικού με την [...] στις [...] ότι δεν θα ήταν σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ανωτέρω δέσμευση και, συνεπώς, θα έπρεπε είτε να ζητήσει από την [...] να λάβει γνώση επί των απαραίτητων στοιχείων για τον υπολογισμό της ελάχιστης εγγυημένης τιμής, όπως γινόταν μέχρι το 2019, είτε να βρει άλλο τρόπο προμήθειας των ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος, όπως μέσω απευθείας συνεργασίας με τους παραγωγούς/προμηθευτές που συνεργάζεται η [...]»⁸⁴.

106. Συναφώς, από το υπ' αριθ. πρωτ. 134/04.03.2021 έγγραφο του Επιβλέποντος Εντολοδόχου προκύπτει ότι η ΜΕΒΓΑΛ ενημέρωσε για τελευταία φορά, ως όφειλε κατά τα διαλαμβανόμενα στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ, τον Επιβλέποντα Εντολοδόχο σχετικά με τους παραγωγούς/προμηθευτές γάλακτος της [...] το τελευταίο τρίμηνο του έτους 2019⁸⁵. Από το 2020

⁸⁰ Βλ. σχετικά υποσ. 30 ανωτέρω.

⁸¹ Βλ. σχετικά σελ. 28 του Συμπληρωματικού Υπομνήματος των μερών.

⁸² Βλ. σχετικά σελ. 30 του Συμπληρωματικού Υπομνήματος των μερών.

⁸³ Ο.π.

⁸⁴ Σημειώνεται ότι το υπ' αριθ. πρωτ. 134/04.03.2021 έγγραφο του Εντολοδόχου Εκποίησης («ΕΕ») της υπ' αριθ. 650/2017 Απόφασης ΕΑ, η ΜΕΒΓΑΛ είχε απευθείας συνεργασία με [...] προμηθευτές κατά την περίοδο 01.10.2019 έως 31.12.2020, με [...] προμηθευτές το 1^ο τρίμηνο του 2021, με [...] το 2^ο τρίμηνο του 2020 και [...] προμηθευτές το 3^ο τρίμηνο του 2020, στους νομούς [...].

⁸⁵ Σύμφωνα με την εν λόγω ενημέρωση η ΜΕΒΓΑΛ διατηρεί συνεργασία με [...] προμηθευτές/παραγωγούς νωπού αγελαδινού γάλακτος, εκ των οποίων [...] στο νομό [...] και [...] στο νομό [...].

και εντεύθεν η εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ δεν συμπεριλαμβάνει στις λίστες των παραγωγών που συνεργάζεται και αποστέλλει στον ΕΕ τους προμηθευτές της [...]. Σε επικοινωνία της Υπηρεσίας με τον Επιβλέποντα Εντολοδόχο και κατόπιν σχετικής ερώτησης⁸⁶ προκύπτει ότι ο τελευταίος πληροφορήθηκε για πρώτη φορά τη νέα σύμβαση (ιδιωτικό συμφωνητικό) της ΜΕΒΓΑΛ με την [...] στις 02.03.2021, ήτοι 15 μήνες κατόπιν της υπογραφής της (02.01.2020) και κατόπιν σχετικής ερώτησης του ίδιου προς την εταιρεία και της ανωτέρω σχετικής ερώτησης της Υπηρεσίας προς τον ΕΕ. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ δεν ανέφερε στον Επιβλέποντα Εντολοδόχο, τουλάχιστον μέχρι την 2^α Μαρτίου 2021, τον λόγο μη συμπερίληψης των παραγωγών/προμηθευτών που συνεργάζεται η [...].

107. Συνεπώς, η ΕΑ απορρίπτει, κατά τα ανωτέρω, τον ισχυρισμό των μερών για εξαίρεση των παραγωγών που πωλούν γάλα στην [...] σε περίπτωση παράτασης της δέσμευσης Α.1 – Α.1.1. που προβλέπεται στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ.

III.3.4 Συμπέρασμα

108. Ενόψει όλων των ανωτέρω, η ΕΑ κρίνει ότι η ισχύς της Αναληφθείσας Δέσμευσης ως προς την αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος πρέπει να παραταθεί για ένα ακόμα (τελευταίο) έτος, αφενός για να ενισχυθεί έτι περαιτέρω η διαπραγματευτική θέση των γαλακτοπαραγωγών έναντι των ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ και αφετέρου διότι εκτιμάται, με την επιφύλαξη της εφαρμογής έως σήμερα της Δέσμευσης με χρονική καθυστέρηση από τη ΜΕΒΓΑΛ και εν μέρει και από τη ΔΕΛΤΑ, ότι η Δέσμευση υπήρξε, κατά το μέρος που εφαρμόστηκε, αποτελεσματική, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι για το επόμενο έτος έχουν αρθεί οποιασδήποτε φύσης εμπόδια υπήρχαν στην έγκαιρη, και συνεπώς, αποτελεσματική, εφαρμογή της. Συναφώς, η ΕΑ κρίνει ότι οι ποσότητες βιολογικού γάλακτος που αγοράζουν τα μέρη πρέπει να εξαιρεθούν από τον υπολογισμό της ελάχιστης εγγυημένης τιμής νωπού αγελαδινού γάλακτος ανά νομό, από 01.01.2021 και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η δέσμευση Α.1 – Α.1.1. που προβλέπεται στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ, ώστε κατά το εν λόγω διάστημα η αναληφθείσα δέσμευση να συνάδει με το πνεύμα και τον σκοπό της 650/2017 Απόφασης ΕΑ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια, ομόφωνα και σε φανερή ψηφοφορία αποφάσισε τα ακόλουθα:

Α. Την παράταση της ισχύος της δέσμευσης Α.1 – Α.1.1. που προβλέπεται στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ για ένα ακόμη έτος, ήτοι από την 21.10.2020 έως την 20.10.2021.

Β. Την εξαίρεση του βιολογικού γάλακτος από τον υπολογισμό της ελάχιστης εγγυημένης τιμής από 01.01.2021 και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η δέσμευση Α.1 – Α.1.1. που προβλέπεται στην υπ' αριθ. 650/2017 Απόφαση ΕΑ.

Η απόφαση εκδόθηκε την **17^η Μαρτίου 2021**.

⁸⁶ Βλ. το υπ' αριθμ. 134/04.03.2021 έγγραφο του Εντολοδόχου Εκποίησης.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 3959/2011.

Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Λιανός

Οι Συντάκτες της Απόφασης

Παναγιώτης Φώτης

Μαρία Ιωάννα Ράντου

Ιωάννης Πετρόγλου

Η Γραμματέας

Ηλιάννα Κούτρα